

مرکز مطالعات و پژوهش‌های اطلاعاتی

فصلنامه تهدیدپژوهی

سال اول، شماره دوم

بایز ۱۴۰۲

صص: ۱۶۲ - ۱۰۷

تبیین راهکارهای مقابله با نفوذ و تغییر هویت نظام جمهوری اسلامی ایران از دیدگاه

مقام معظم رهبری امام خامنه‌ای «مدظله‌العالی»

سیروس داودی^۱

پذیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۲۱

دریافت: ۱۴۰۲/۰۴/۱۷

چکیده

انقلاب اسلامی با رویکرد به مذهب، خط‌مشی جدیدی در زمینه توسعه و استقلال، آزادی و عدالت برای جهان سال ۱۹۷۹ و برای تمامی کشورها و جنبش‌های انقلابی که تا آن زمان روی پای خود ایستادن را تجربه نکرده و به سمت بلوک غرب یا شرق متوجه شده بودند، ارائه می‌دهد. این امر برای قدرت‌های جهان آن روز، تکان‌دهنده بود. به‌ویژه در این خصوص مسئله صدور انقلاب و پیوند بین جنبش‌های اسلامی و آزادی‌بخش و حکایت از آنان در مبارزه با سلطه‌جویان و استعمارگران دنیای سرمایه‌داری و کمونیسم، بسیار قابل توجه است. از همین رو دشمن پس از ناامیدی از پیروزی در میدان جنگ سخت، در پی نفوذ به مراکز تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی می‌باشد. تا از این طریق شخصیت و کلام امام (ره) و رهبری را تحریف و دست به انحراف آرمان‌ها و ارزش‌های انقلاب اسلامی بزند. و زمینه را برای محور افکار بلند امام راحل و رهبری در درازمدت و کوتاه‌مدت آماده کند. بانفوذ سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و امنیتی خود و با خدشه وارد کردن به مکتب سیاسی امام و رهبری و همچنین نفوذ موردی و جریان‌ی سعی در انحراف جامعه و تخریب تدریجی اهداف بلندمدت امام و رهبری دارند. هدف از مقاله‌ی حاضر بیان انواع و عرصه‌های نفوذ و ارائه راهکارهای مقابله با آن بر اساس فرمایشات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) می‌باشد تا با استفاده از این راهکارها از ایجاد تغییرات هویتی در جمهوری اسلامی که هدف اساسی دشمن است، جلوگیری شود.

واژگان کلیدی: نفوذ، جنگ نرم، راهکارهای مقابله، رهبری

استناد: داودی، سیروس (۱۴۰۲). تبیین راهکارهای مقابله با نفوذ و تغییر هویت نظام جمهوری اسلامی ایران از دیدگاه مقام معظم رهبری امام خامنه‌ای «مدظله‌العالی». فصلنامه علمی تهدیدپژوهی (۳)، ۱۰۷-۱۶۲.

۱. دانشجوی دوره هفتم دکترای دافوس آجا (ع)

Explaining the strategies for confronting the influence and changing the identity of the Islamic Republic of Iran from the perspective of the Supreme Leader, Imam Khamenei, "The Supreme Leader"

Siros Davoodi ¹

Received: 2023/07/08

Accept:2023/09/12

The Islamic Revolution, with its religious approach, presented a new paradigm in 1979 concerning development, independence, freedom, and justice for the world and for all nations and revolutionary movements that had not yet experienced standing on their own feet and had gravitated toward either the Western or Eastern blocs. This was a shock to the world powers of that era. Particularly noteworthy in this regard is the issue of exporting the revolution and the linkage between Islamic and liberation movements, as well as their narratives in the struggle against the domineering powers and colonialists of the capitalist and communist worlds. Therefore, after despairing of victory on the hard power battlefield, the enemy seeks to infiltrate decision-making and policy-forming centers. Through this, it aims to distort the character and words of Imam [Khomeini] (RA) and the leadership, and to deviate the ideals and values of the Islamic Revolution. It prepares the ground for erasing the lofty thoughts of the late Imam and the leadership in both the long and short term. Through its political, cultural, economic, and security influence, and by casting doubt on the political school of thought of the Imam and the leadership, as well as through targeted and trend-based infiltration, it attempts to mislead society and gradually undermine the long-term objectives of the Imam and the leadership. The purpose of this article is to articulate the various types and domains of infiltration and to present countermeasures based on the directives of the Supreme Leader (may his shadow endure), so that by employing these strategies, the creation of identity changes in the Islamic Republic—which is the fundamental goal of the enemy—can be prevented.

Keywords: Influence, soft warfare, countermeasures, leadership

Citation: Davoudi, Siros (1402). Explaining the strategies for confronting the influence and changing the identity of the Islamic Republic of Iran from the perspective of the Supreme Leader, Imam Khamenei. *Quarterly Journal of Threat Studies* 1(3). 107-162.

---

1. Seventh-year PhD student at Dafos Aja (AS)

مقدمه

در دوران کنونی دشمن با ناامیدی از به ثمر رسیدن راهبرد نظامی، به دنبال راه‌های نفوذ و استفاده از ابزارهای دیگری بوده که به جای جسم، ذهن و روح و مبانی عقیدتی و فکری و فرهنگی مردم مسلمان ایران بخصوص نسل جوان و فرهیخته را هدف قرار داده تا بتواند با صرف هزینه‌های کمتر، بهتر و سهل‌تر به اهداف خود نائل شود و خاک‌ریزهای اعتقادی را به مرور فتح نموده و بدون خون‌ریزی فاتح میدان مبارزه شود. در ادبیات سیاسی امروز و مطابق با تعریف قدرت نرم به «توانایی شکل‌دهی ترجیحات دیگران» و «قدرت برای جذب» (جوزف نای، ۱۳۸۸) و یا «قدرت در حال گذار از غنای ثروت به غنای اطلاعات» (جوزف نای، ۱۳۸۲) جنگی که با این اهداف و راهبردها انجام می‌شود «جنگ نرم»^۱ نامیده می‌شود.

با نگاهی به مفهوم و تعریف جنگ نرم، درمی‌یابیم که این جنگ از این ویژگی برخوردار است که می‌تواند با استفاده از راهبرد «نفوذ»، باورها، اعتقادات و فرهنگ یک ملت را به نفع منافع و برنامه‌های خود تغییر دهد. از این رو این راهبرد از قدرت زیادی برای رسیدن به اهداف در جنگ نرم برخوردار است. راهبرد نفوذ اولین مرحله در تحقق جنگ نرم محسوب می‌شود که می‌تواند لایه‌های مختلف هر جامعه، به ویژه نخبگان و فرهیختگان و حتی مدافعان اصلی یک جامعه و حتی تمدن را تحت تأثیر قرار دهد و منجر به تخریب و یا تغییر باورهای دینی و اعتقادی

---

^۱ Soft war

و یا انقلابی آنان گردد؛ چراکه نفوذ در جنگ نرم، به دلیل ماهیت تهدید نرم، ماهوی، ذهنی، تدریجی و نرم‌افزارانه است. از این رو نفوذ به دلیل اینکه از پایداری و دوام بالایی برخوردار است، می‌تواند در نسل‌های بعدی یک جامعه نیز تداوم یابد و یک حرکت و یا یک جریان فکری پایدار را به جریانی مرده و خاموش شده تبدیل نماید. چراکه تداوم هر جریانی بسته به ثبات و تداوم آن در طی نسل‌های متمادی دارد تا بتواند به‌عنوان اندیشه و حتی تمدنی ثابت پذیرفته شود. به همین دلیل شناخت راهبرد نفوذ در جنگ و شناسایی ابعاد گوناگون آن، از اهمیت بالایی برخوردار است.

اهمیت و ضرورت تحقیق:

اهمیت این راهبرد با نگاهی به تحولات و جنگ‌های واقع شده متمرکز بر آن، بیشتر روشن می‌گردد. در طول تاریخ جنگ‌ها، شاهد آن هستیم که طرف‌های مخاصمه همواره برای دستیابی به پیروزی و برتری بر طرف مقابل، از این راهبرد بهره می‌برده‌اند و ثمرات آن را نیز بسیار برتر و نیرومندتر از راهبرد نظامی می‌دانسته‌اند. در نبردهای تاریخی که بر پایه راهبرد نفوذ دنبال شده‌اند، تغییرات بزرگ و عظیمی رخ داد و دشمن به‌وسیله این شیوه توانسته است، به‌خوبی به اهداف خود دست یابد و تحولات پایداری را به وجود آورد. در این زمینه می‌توان به تجربه جنگ غرب با مسلمانان در اندلس اشاره نمود. این جنگ، نبرد دنیای مسیحی با دنیای اسلام بود. اسلامی که تا قلب اروپا پیش رفته و توانسته بود تمدن مسیحی غرب را تحت تأثیر قرار دهد و در حقیقت علاوه بر پیروزی در جنگ سخت، از راهبرد نفوذ بهره برده و باورهای مسیحی را به باورها اسلامی تغییر

دهد. مسیحیت غرب که این هجمه و خطر آن را احساس کرده بود، با طراحی نقشه‌ای پیچیده توانست اسلام و حتی آثار علمی، فرهنگی و هنری را از این سرزمین بعد از پایداری حکومتی طولانی مدت که در تقریباً تا هفت قرن نیز به ادامه داشت (از قرن ۸ تا ۱۵ میلادی)، به کلی بزدايد و محو نماید. به مروری بر تاریخ تحولات اندلس می‌توان نقشه و راهبرد نفوذ دشمن را در این کشور به‌خوبی شناسایی کرد. سرزمینی که تأثیرات آشکار اسلام در آن، به ثمر رساندن دانشمندان بزرگی همچون «ابن رشد»، «ابن عربی» بود. تحلیل گران در علت این واقعه تاریخی مهم و انحلال این تمدن عظیم و قدرتمند با سابقه طولانی را، تغییر باورها و ارزش‌های اسلامی در میان حکمرانان و مردم آن زمان اعلام می‌نمایند که دشمن با صبر و حوصله زیاد و با برنامه‌ریزی‌ای پیچیده آن را اجرا نمود. «براق بن عمار»، یکی از سرداران مسلمان اندلس، به سرداران مسیحی و مقامات کلیسا توصیه نمود که به جای دنبال نمودن جنگ نظامی، با بستن پیمان‌ها و توافقات دوجانبه در زمینه‌های آزادی تبلیغات دینی، فعالیت‌های آموزشی و تجاری و اقتصادی، می‌توانند در قلب و ذهن مسلمانان نفوذ کنند. در پی این توافق‌نامه‌ها، اروپا شراب خود را به اندلس صادر کرد و جامعه مسلمان در فساد غوطه‌ور کرد.

به‌نحوی که رفتن به مجالس لهو و لعب و باده‌گساری از مصادیق روشنفکری به شمار آمد و پای بندی به موازین دینی از مصادیق تعصب و فرومایگی انسان. روابط تجاری و فرهنگی با این کشور سهل و آسان شد و در پی آن معلمان و مربیان مسیحی با ظواهری جذاب و فریبنده به نشانه تمدن فخیم مسیحی برای برگزاری دوره‌ها آموزشی به این کشور آمدند و افراد فرهیخته و جوانان را به خود

جذب کردند و در حقیقت در افکار و اذهان و باورهای آنان نفوذ کردند. با دنبال این گونه اقدامات و نیز اقدامات فرهنگی دیگر، مسیحیان به راحتی توانستند شهر والانس را تصرف کنند و افراد زیادی را به قتل برسانند و جنایات زیادی انجام دهند و بعد از آن نیز با شکنجه و ارباب و تهدید مسلمانان را از دین خود بازگردانند. آنان علاوه بر نابودی مظاهر اسلامی، حتی کتب تاریخی ناظر بر این دوران و وقایع تاریخی آن را نیز نابود کردند. به نحوی که تا زمان حال نیز هنوز هیچ اثری از اسلام در این سرزمین نمی‌توان یافت (طهطاوی، ۱۳۸۵).

با توجه به این تجربیات تاریخی و مواردی از این قبیل که غرب و نظام سلطه در موارد زیادی در طول تاریخ از آن بهره برده و تجربه موفق داشته است، در زمان کنونی نیز که جمهوری اسلامی ایران و اندیشه‌های اسلامی و انقلابی آن را در تقابل مستقیم با مبانی و اندیشه‌ها و افزایش نفوذ خود می‌بیند، از راهبرد نفوذ و استحاله بهره برده و آن را دستور کار خود قرار داده است. آنان همواره به این دشمنی ایران با خود به عنوان «خطرناک‌ترین دشمن تمدن غرب در سرتاسر تاریخ» اذعان نموده‌اند. ریچارد نیکسون در کتاب «پیروزی بدون جنگ»^۱ می‌نویسد: «اسلام خمینی و بنیادگرایی اسلامی برای ما، خطرناک‌تر از تهدید کمونیسم و شوروی است» (واعظی، ۱۳۸۲).

به همین دلیل و با توجه به دشمنی همیشگی غرب به رهبری آمریکا با ایران، اهمیت شناسایی و تبیین جنبه‌های «نفوذ» و سلطه دشمن در کلام و بیانات مقام

---

^۱ رئیس‌جمهور آمریکا از سال ۱۹۶۸-۱۹۷۴

معظم رهبری به‌خوبی قابل فهم است. مقام معظم رهبری در تکمیل نظام فکری خود و به دنبال تبیین جنبه‌های گوناگون طرح نظام سلطه در مقابله با اندیشه انقلاب اسلامی ایران، به این مسئله پرداخته و آن را توصیف می‌نماید.

ایشان در سخنرانی‌ها و بیانات خود به مسئله نفوذ و تحلیل و توصیف آن، بیشتر در ماه‌های بعد از توافق هسته‌ای پرداخته‌اند که علت این اقدام ایشان خود نیز حائز بررسی و دقت است. دلیل تأکید مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) بر مسئله نفوذ بعد از جریان برجام و توافق هسته‌ای را می‌توان، با اهمیت بودن دستاوردهای ایران در رسیدن به فناوری‌های پیشرفته و علمی بسیار مبنایی برای کشورهای غربی و تقابل با سلطه‌گرایی آنان دانست. چراکه ایران با دستیابی به این دستاوردهای علمی آینده اقتصادی و سیاسی غرب را مورد تهدید قرار داده است. این تقابل به‌دلیل ورود ایران به حوزه انحصاری غرب است که با استفاده از آن می‌توانست سلطه خود را بر کشورهای جهان حفظ نماید. به همین دلیل به مبارزه و مقابله در عرصه سیاسی و اقتصادی با فعالیت‌های صلح‌آمیز هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران پرداخت و با «نفوذ» در افکار عمومی و حتی سطح نخبگانی این باور را ترویج نمود که دستیابی به این فناوری نه‌تنها برای ایران مفید فایده نبوده، بلکه حتی مضر و مانعی برای توسعه اقتصادی و سیاسی کشور محسوب گردد. بروز این جریان نفوذ را می‌توان در نامه برخی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی در مجلس ششم با هدف دست برداشتن از برنامه هسته‌ای به‌دلیل مانع بودن برای فعالیت‌های اقتصادی و سیاسی مشاهده نمود.

ضرورت مقابله با برنامه هسته‌ای ایران و برخورد با آن از طریق نفوذ را می‌توان در تحلیل‌های استراتژیست‌های غربی مشاهده نمود. تعامل‌گرایان غرب^۱ معتقدند که برای مقابله با ایران و ممانعت از فعالیت‌های هسته‌ای ایران لازم است دولت آمریکا به تعامل مستقیم با ایران اقدام نماید. مرکز نیکسون در کتاب «ایالات متحده و ایران: معمای هسته‌ای؛ گام‌های بعدی»، این نکته را مطرح می‌کند که تعامل ایالات متحده با جمهوری اسلامی، تنها راه بازداشتن ایران از تحقیقات هسته‌ای و تولید سوخت هسته‌ای است. آن‌ها بر این باورند که با ارائه مشوق‌هایی همچون لغو تحریم‌ها، همکاری در توسعه منابع انرژی و زیرساخت‌های مربوط به انتقال نفت، و نیز با به رسمیت شناختن حکومت جمهوری اسلامی، ایران را مجبور به توقف تحقیقات و فعالیت‌های هسته‌ای خود نماید. تقابل‌گرایانی همچون ریچارد پرل، مایکل رابین، مارتین کرامر، داگلاس فیث که وابسته به نو محافظه‌کران و مؤسسات آنان بوده و به لابی صهیونیستی تعلق دارند، نیز معتقدند که برای بازداشتن ایران از فعالیت‌های هسته‌ای ضروری است که به تقابل و رویارویی جدی با ایران پردازیم (نیکسون، ۱۳۸۳ و عبدالله خانی، ۱۳۸۴)

در مقابل این رویکرد که همواره دشمنی‌های غرب و راهبردهای آنان در این خصوصیت را به‌خوبی تشخیص داده و به مقابله با آن پرداخته‌اند، ایده «شکستن مرزهای دانش بشری» و دستیابی به قطب علمی دانش و فناوری منطقه را مطرح

---

^۱ افرادی همچون: برژینسکی، کسینجر، ریچارد هاس، جفری کمپ و جورج پرکوویچ از تعامل‌گرایان هستند.

نمودند، تا از سوی به دانشمندان جوان کشور امید دهند و از سوی با تأکید بر علم و فناوری، روحیه خودباوری را ترویج نموده و راهبرد دشمن در نفوذ بر اعتقاد و ایمان آنان را با شکست مواجه نماید. چراکه ایشان به‌خوبی این مسئله واقف‌اند که در دنیای کنونی برای موفقیت در عرصه‌های گوناگون سیاسی و اقتصادی و فرهنگی، بهترین و مهم‌ترین عامل پیشرفت در زمینه علم و فناوری و بدل شدن به الگویی اسلامی برای تمام کشورهای مسلمان جهان با تکیه بر ارزش‌های اسلامی است. ارزش‌هایی که آمریکا و نظام سلطه به‌شدت با آن مخالف است. در حقیقت دشمنی آنان با جمهوری اسلامی، دشمنی با ارزش‌ها و مبانی حقه اسلامی است و به‌خوبی هم از این موضوع آگاه است که با «نفوذ» و تغییر در این باورها و ارزش‌ها است که می‌تواند در ساحت‌های دیگر نیز به پیروزی دست یابد.

آنان به‌خوبی بر این موضوع اطلاع دارند که «تا زمانی که اسلام، اسلام باشد و تا زمانی که غرب، غرب بماند، این درگیری بنیادی میان دو تمدن بزرگ و شیوه‌های زندگی، تعیین‌کننده رابطه آن‌ها در آینده است، و این همان چیزی است که در چهارده قرن گذشته جریان داشته است» (هانتینگتون، ص ۴۳). پس بهترین راهبرای پیروزی در این جنگ دائمی پس از ناامیدی از تغییر بنیادی، نفوذ در اندیشه و ذهن افراد و تغییر باورمندان به این ارزش‌ها و تخریب مدافعان و تضعیف حامیان آن است. چنانکه رهبر کبیر انقلاب امام خمینی نیز به‌خوبی به این مسئله اشاره می‌نمایند که: «... آنان [دشمنان] تا چه مرزی استقلال و آزادی ما را قبول دارند. به‌یقین آنان مرزی جز عدول از همه هویت‌ها و ارزش‌های معنوی و الهی‌مان نمی‌شناسند. به گفته قرآن کریم هرگز دست از مقاتله و ستیز با شما برنمی‌دارند،

مگر اینکه شما را از دیتتان برگردانند. ما چه بخواهیم و چه نخواهیم صهیونیست‌ها و آمریکا و شوروی در تعقیبمان خواهند بود تا هویت دینی و شرافت مکتبی‌مان را لکه‌دار نمایند... آری اگر ملت ایران از همه اصول و موازین اسلامی و انقلابی خود عدول کند و خانه عزت و اعتبار پیامبر وائمه معصومین (ع) را با دست‌های خود ویران نماید، آن وقت است که جهان‌خواران او رابه‌عنوان یک ملت ضعیف و فقیر و بی‌فرهنگ به رسمیت بشناسند؛ ولی در همان حدی که آن‌ها آقا باشند و ما نوکر، آن‌ها ابرقدرت باشند و ما ضعیف، آن‌ها ولی و قیم باشند ما جیره‌خوار و حافظ منافع آن‌ها، نه یک ایران با هویت ایرانی-اسلامی، بلکه ایرانی‌که‌شناسنامه‌اش را آمریکا و شوروی صادر کند، ایرانی که ارا به سیاست آمریکا یا شوروی را بکشد» (سالگرد کشتار خونین حجاج در مکه، ۱۳۶۷)

با توجه به این مسائل در زمان حاضر نیز رهبر معظم انقلاب حضرت آیت اله خامنه‌ای نیز با ژرف‌اندیشی بالایی که دارند و نیز با وقوف بر برنامه‌های دشمن، در این برهه زمانی حساس به تبیین مسئله نفوذ می‌پردازند. از این رو برای شناخت چیستی و ماهیت و ابعاد نفوذ به بیانات و تحلیل‌های ایشان از این موضوع می‌پردازیم.

ابعاد گوناگون نفوذ پنهانی دشمن در حیطه‌های اقتصادی، امنیت، فرهنگی، اعتقادی و سیاسی و ایجاد خلل در باورهای انقلابی و دینی:

ایشان در این خصوص می‌فرمایند: «ما مواجهیم با یک حمله‌ی همه‌جانبه‌ی فرهنگی و اعتقادی و سیاسی اعلام نشده؛ یعنی شما حالا که من دارم می‌گویم، قاعدتاً از من قبول می‌کنید لکن اطلاع ندارید از آنچه دارد اتفاق می‌افتد؛ بنده اطلاع دارم از

آنچه دارد اتفاق می‌افتد؛ من دارم می‌بینم چه دارد اتفاق می‌افتد؛ لشکر فرهنگی دشمن و لشکر سیاسی دشمن با همهی ابزارهایی که برایشان ممکن بوده، حمله کرده‌اند به ما برای سست کردن اعتقادات دینی ما، سست کردن اعتقادات سیاسی ما، تقویت نارضایی‌ها در داخل کشور، جذب جوان‌ها بخصوص جوان‌های فعال و اثرگذار در سطوح مختلف برای مقاصد خودشان؛ دارند کار می‌کنند» (بیانات در دیدار اعضای ستاد کنگره شهدای استان چهارمحال و بختیاری، ۱۳۹۴) اما ایشان نفوذ فکری، سیاسی و فرهنگی را از اهمیت بالاتری نسبت به نفوذ اقتصادی و امنیتی می‌دانند و معتقدند: «...نفوذ اقتصادی ممکن است، که البته کم‌اهمیت‌ترین آن نفوذ اقتصادی است؛ و ممکن است که جزو کم‌اهمیت‌ترین [هم] نفوذ امنیتی باشد. نفوذ امنیتی چیز کوچکی نیست اما در مقابل نفوذ فکری و فرهنگی و سیاسی، کم‌اهمیت است. ... و از همه مهم‌تر، نفوذ سیاسی و نفوذ فرهنگی است. دشمن سعی می‌کند در زمینه فرهنگی، باورهای جامعه را دگرگون کند؛ و آن باورهایی را که توانسته این جامعه را سرپا نگه دارد جابه‌جا کند، خدشه در آن‌ها وارد کند، اختلال و رخنه در آن‌ها به وجود بیاورد. خرج‌ها می‌کنند؛ میلیاردها خرج می‌کنند برای این مقصود؛ این رخنه و نفوذ فرهنگی است. نفوذ سیاسی هم‌این است که در مراکز تصمیم‌گیری، و اگر نشد تصمیم‌سازی، نفوذ بکنند. وقتی دستگاه‌های سیاسی و دستگاه‌های مدیریتی یک کشور تحت تأثیر دشمنان مستکبر قرار گرفت، آن‌وقت همهی تصمیم‌گیری‌ها در این کشور بر طبق خواست و میل و اراده‌ی مستکبرین انجام خواهد گرفت؛ یعنی مجبور می‌شوند.

وقتی یک کشوری تحت نفوذ سیاسی قرار گرفت، حرکت آن کشور، جهت‌گیری آن کشور در دستگاه‌های مدیریتی، بر طبق اراده آن‌ها است؛ آن‌ها هم همین را می‌خواهند. آن‌ها دوست نمی‌دارند که یک نفر از خودشان را بر یککشوری مسلط بکنند، مثل آن چیزی که در اواخر قرن ۱۹ و اوایل قرن ۲۰ در هند این کار را کردند؛ از خودشان آنجا مأمور داشتند؛ یک نفر از انگلیس رئیس هند بود. امروز این امکان‌پذیر نیست؛ برای آن‌ها بهتر این است که از خود آن ملت کسانی در رأس آن کشور باشند که مثل آن‌ها فکر کنند، مثل آن‌ها اراده کنند، مثل آن‌ها و بر طبق مصالح آن‌ها تصمیم بگیرند؛ این نفوذ سیاسی است. [هدف این است که] در مراکز تصمیم‌گیری نفوذ کنند، اگر نتوانستند در مراکز تصمیم‌سازی [نفوذ کنند]؛ زیرا جاهایی هست که تصمیم‌سازی می‌کند. این‌ها کارهایی است که دشمن انجام می‌دهد.» (بیانات در دیدار فرماندهان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۹۴) به همین دلیل ایشان بر تغییر در باورها و خلل در آن در زمینه‌های فرهنگی و فکری و سیاسی بر اثر جنگ نرم تأکید می‌نمایند: «... ما همین‌طور مدام دربارهی نفوذ دشمن تکرار می‌کنیم، تأکید می‌کنیم - ایجاد خلل در باورها است؛ باور انقلابی، باور دینی. در معرفت‌های انقلابی و دینی اختلال ایجاد می‌کنند؛ رخنه کردن در این‌ها است.» [همان] دشمن برای تغییر باورهای دینی نیز از روش‌های مختلفی نیز استفاده می‌نماید به‌عنوان مثال: «... سال‌های اول پیروزی انقلاب اسلامی بود که ما اطلاع پیدا کردیم رژیم صهیونیستی یک جمعیتی را معین کرده‌است و پول به این‌ها داده که بنشینند راجع به اسلام و راجع به شیعه فکر کنند، مطالعه کنند، بررسی کنند؛ خوب، این مطالعه برای چیست؟ این مطالعه برای این است که ببینند

چه جور می‌شود این عامل عظیم را، این بیداری را، این یقظه اسلامی را خنثی کرد؛ [اینکه] چطور می‌شود به ملت‌های مسلمان که بیدار شده‌اند، فهمیده‌اند که قدرت دارند، فهمیده‌اند می‌توانند کار کنند ضربه زد. نشستند پول‌ها خرج کردند. اینکه گفتم، یکی‌اش بود؛ ده‌ها مرکز و کانون - که بعضی را خبر داریم، بعضی را هم حدس می‌زنیم - در اروپا، در آمریکا، در رژیم صهیونیستی، در بعضی از کشورهای وابسته و تحت فرمان این‌ها به وجود آمد، برای اینکه ببینند راه‌ها چیست. آن وقت شما می‌بینید ایجاد اختلاف را، ایجاد خشونت را، بدنام کردن اسلام را، تجزیه کردن کشورهای اسلامی را، به جان هم انداختن ملت‌های مسلمان را و به جان هم انداختن آحاد یک ملت را جزو کارهای لازم خودشان می‌دانند» (منطقی، ۱۳۸۲)

از این رو نیروی بسیار مقاوم در مقابل نفوذ و تغییر باورها، دین اسلام و باورهای اعتقادی مردم است و به همین دلیل با آن مخالف است: «... دشمن می‌خواهد برگردد به دوران سلطه بی‌قید و شرط خود بر این کشور؛ چون اسلام با این برگشت به شدت مخالف است و نیروی مقاوم در مقابل این توطئه دشمن «اسلام» است، با اسلام مخالف‌اند. مخالفت دشمن با اسلام به خاطر این است که می‌دانند معارف اسلامی، احکام اسلامی در مقابل آن‌ها سد مستحکمی درست کرده است. با ملت ما مخالف‌اند، چون ملت در مقابل آن‌ها مثل کوهی ایستاده است. با هر کسی در میان ملت که در مقابل دشمن ایستادگی بیشتری داشته باشد، بیشتر مخالف‌اند. با عناصر مؤمن بیشتر مخالف‌اند، با سازمان‌ها و نهادهای انقلابی بیشتر مخالف‌اند، با عناصر حزب‌اللهی بیشتر مخالف‌اند؛ چون می‌دانند این‌ها سدهای محکم و مستحکم در مقابل نفوذ دشمنان هستند» (بیانات در رحلت امام، ۱۳۹۴).

ابزار نفوذ؛ بهره‌گیری از افراد فرهیخته و متخصص در حوزه‌های گوناگون:

ایشان می‌فرمایند در جریان نفوذ، دشمن در موضوعات مختلف افراد و نیروهای متخصص خود را به کار می‌گیرد: «...از همهی طرق هم استفاده می‌کنند و آدم‌های گوناگونی هم دارند؛ استاد دانشگاه هم دارند، فعال دانشجویی هم دارند، نخبهی فکری و علمی هم دارند؛ همه‌جور آدمی برای ایجاد این رخنه‌ها هستند. برادران در سطوح مختلف سپاه بایستی این آمادگی را و این اقتدار منطقی را داشته باشند» (بیانات در دیدار فرماندهان سپاه، ۱۳۹۴).

نقشه دشمن در نفوذ:

«نقشه این دشمن در این منطقه عمدتاً بر دو پایه استوار است -البته شعب زیادی دارد لکن عمده این دو تا است- یکی عبارت است از ایجاد اختلاف، دومی عبارت است از نفوذ. این، اساس نقشه دشمن در این منطقه است: ایجاد اختلاف؛ اختلاف بین دولت‌ها و بعد اختلاف بین ملت‌ها، که خطرناک‌تر از اختلاف دولت‌ها، اختلاف ملت‌ها است؛ یعنی دل‌های ملت‌ها را نسبت به یکدیگر چرکین کنند و عصبیت بیافرینند؛ با نام‌های مختلف؛ حالا یک‌وقت مسئله پان‌ایران‌یسم و پان‌عربیسم و پان‌ترکیسم و این حرف‌ها بود، یک روز هم مسئله سنی و شیعه و تکفیر و مانند این‌ها است؛ به هر عنوانی که بتوانند، ایجاد اختلاف کنند. این یک قلم از کارهای این‌ها است که به شدت دارند روی این کار می‌کنند» (بیانات در دیدار اعضای مجمع جهانی اهل‌بیت، ۱۳۹۴) به همین دلیل دشمن سعی در ایجاد اختلاف عقیدتی و فرقه‌ای در میان کشورهای منطقه خاورمیانه است و با استفاده از این‌نقشه نفوذ، کشورهای منطقه را دچار اختلاف و تجزیه داخل نماید و

تمامیت ارضی کشورهای منطقه را به خطر بیندازد. راهبردی که جمهوری اسلامی ایران با به رسمیت شناختن تمامیت ارضی کشورهای عراق و سوریه با جدیت با آن مقابله می‌نماید: «در منطقه هم همین‌جور؛ در منطقه هم آن‌ها می‌خواهند نفوذ ایجاد کنند؛ ما تمامیت ارضی کشورهای منطقه برایمان بسیار مهم [است]؛ تمامیت ارضی عراق و تمامیت ارضی سوریه، برای ما کاملاً مهم [است]؛ آن‌ها دنبال تجزیه‌اند. بنده از قبل گفتم که آمریکایی‌ها دنبال تجزیه‌ی عراق‌اند» (همان).

۱- چیستی نفوذ

فرهنگ معین سه معنا برای «نفوذ» آورده است:

- ✓ فرو رفتن تیر در هدف
- ✓ اثر کردن و تأثیر کردن
- ✓ ۳- جاری شدن حکم و فرمان

در فرهنگ عمید نیز همین سه معنا آمده است با این تفاوت که مورد اول را چنین نوشته است: «فرو رفتن تیر در نشانه و بیرون آمدن آن از طرف دیگر»

بنابراین، معنای حقیقی نفوذ، «اصابت تیر به هدف» است ولی به طور استعاری در معنای اثرگذاری در طرف مقابل به کار می‌رود. (آزادی‌خواه، ۱۳۸۸) معمولاً واژه نفوذ، معنای منفی را به ذهنمان متبادر می‌کند؛ بنابراین، وقتی یک گوینده حکیم به دفعات از این واژه استفاده می‌کند، یعنی او نسبت به شرایط هشدار می‌دهد و تلاش دارد مخاطبان را هوشیار کند.

نفوذ در لغت به معنای خرق و تجاوز، اجراء، خلوص و ورود در وسط چیزی آمده است. منافذ، مجاری نفوذ و رخنه است (المنجد، ذیل واژه نفذ). در زبان فارسی نفوذ در معانی‌ای چون رخنه، رسوخ، سرایت، داخل شدن در چیزی، تأثیر و اثر کردن در چیزی، اعتبار، توانایی، و قدرت به کار رفته است.

نفوذ به معنای رخن‌های تأثیرگذار در چیزی به شکل مثبت و یا منفی است. از این رو، وقتی امری در دیگری تأثیرگذار باشد به عنوان امر نافذ از آن یاد می‌شود؛ تنفیذ امر به معنای اجرای امری نافذ است.

نفوذ در اصطلاحات اجتماعی و سیاسی نزدیک به مفهوم لغوی آن یعنی رخنه و نفوذ در افکار و عقاید و تأثیرگذاری برای ایجاد تغییر در جهت اهداف نفوذ کننده است. از این رو در حوزه رفتارهای اجتماعی وقتی از افراد صاحب نفوذ سخن گفته می‌شود، کسانی هستند که دارای محبوبیت و مقبولیت اجتماعی بوده و مردم از آنان سخن شنوی داشته و گفتار و رفتار خویش را با آنان هماهنگ می‌کنند. به سخن دیگر، صاحب نفوذ، کسی است که به عنوان مرجعیت مقبول مردم، پذیرفته شده است که به طور طبیعی این مقبولیت با محبوبیت همراه است (جواهردهی، ۱۳۹۴: ص ۷).

به عبارت ساده‌تر، کسانی در اجتماع هستند که مردم بر پایه عواطف و احساسات، مرجعیت و رهبری آنان را پذیرفته‌اند؛ این پذیرش ممکن است ریشه در عقلانیت داشته یا نداشته باشد؛ بنابراین نمی‌توان گفت هر کسی که از مرجع صاحب نفوذ پیروی و اطاعت می‌کند، متأثر از عواطف و احساسات است و عقلانیتی پشت این

پیروی نیست. از نظر قرآن آن نفوذی در چارچوب الهیات توحیدی و فرهنگ اسلامی است که دارای خاستگاه عقلانی باشد و میان عقل و قلب نوعی هماهنگی باشد. پیامبران (ع) با تاکید بر تعقل‌گرایی و خردورزی بر آن بودند تا مردم را به سمت حق و حقیقت سوق دهند. و براساس همین شیوه آمیخته عقل و قلب بود که بر جسم و جان مردم حکومت می‌کردند و مردم آنان را به عنوان اسوه‌های حسنه پذیرفته و با جان و دل از آنان پیروی می‌کردند و حتی رهبران را بر خویش اولویت می‌بخشیدند. پس با توجه به آنچه گفته شد باید گفت تفاوت نفوذ مثبت از نظر اسلام و قرآن با دیگر مکاتب و ادیان ساختگی بشری در این است که در نفوذ براساس آموزه‌های اسلام، تنها بر عواطف و احساسات تکیه نمی‌شود، بلکه عنصر عقلانیت یکی از مهمترین شاخصه‌های نفوذ سالم و صحیح و مثبت است (همان).

۲- نفوذ یک مفهوم سیاسی

امروزه در عرصه سیاسی، نفوذ از اهمیت بسیاری برخوردار است. اگر در گذشته نظامیان با نفوذ در خطوط مقدم دشمن و رخنه در دیوار دفاعی، بر آن بودند تا از درون کنش‌هایی را موجب شوند که موجب فروپاشی یک دیوار دفاعی از انسان و ابزارهای دفاعی بود، امروز بیشترین کارکرد نفوذ در عرصه سیاسی و اجتماعی و فرهنگی است. تا افکار و عقاید و عواطف و احساسات ملتی را تغییر دهند. و از درون استقامت و مقاومت ملت و امتی را خرد کرده و از هم بپاشند.

واژه انگلیسی **Influence** در لغت به معنی کنش یا قدرتی است که یک نتیجه‌ای را بدون اعمال آشکار زور یا بدون اعمال مستقیم فرمان، تولید می‌کند و اصطلاحاً عبارت از اعمالی است که مستقیم یا غیر مستقیم باعث تغییر در رفتار یا نظرات دیگران می‌شود (الوانی، ۱۳۸۶: ص ۱۴۲).

در فرهنگ سیاسی، "نفوذ"، شکلی از قدرت است؛ اما از اصطلاح "قدرت" به سبب شیوه‌های اجرایی چون پرهیز از کنترل، اجبار، زور و مداخله متمایز است. نفوذ را می‌توان رابطه میان بازیگرانی دانست که به موجب آن، یک بازیگر، بازیگران دیگر را وادار می‌کند تا به طریقی که خواست خود آنها نیست، عمل کنند. پول، غذا، اطلاعات، دوستی، مقام و تهدید، از جمله وسایلی‌اند که فرد به کمک آنها در رفتار دیگران نفوذ می‌کند (آقابخشی و افشاری‌راد، ۱۳۸۶: ص ۳۱۴). توانایی فرد در تغییر دادن رفتار دیگران بدون داشتن موقعیت رسمی و فرآیند اثرگذاری بر افکار، رفتار یا عواطف شخص دیگر را نفوذ گویند (شایان‌مهر، ۱۳۷۹: ص ۶۲۰).

نفوذ، از اندیشه‌های توماس هابز (Thomas Hobbes) پیرامون قدرت گرفته شده و وارد علوم اجتماعی شده است. نفوذ، پاسخ رفتاری نسبت به اعمال قدرت و یا به عبارت دیگر، نتیجه‌ای است که از طریق به‌کارگیری قدرت حاصل می‌شود (رضاییان، ۱۳۸۶: ص ۷).

در تعاریف، از "نفوذ" به عنوان مکانیسمی برای اثرگذاری بر دیگران یاد شده است. اگر شخصی بتواند دیگری را متقاعد کند که عقیده‌اش را درباره یک یا چند

موضوع تغییر دهد، رفتاری را انجام دهد و یا از انجام آن خودداری کند و به محیط پیرامون خود، به شکلی خاص بنگرد، در حقیقت نفوذ، تحقق یافته و "قدرت"، به کار گرفته شده است (مورهد و گریفین، ۱۳۸۵: ص ۳۸۲).

۳- انواع نفوذ از منظر مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی» و چگونگی و دلایل

آن

انواع نفوذ:

الف- نفوذ موردی یا نفوذ فردی

ب- نفوذ جریانی

چگونگی نفوذ موردی یا فردی:

معنای نفوذ موردی این است که شما یک تشکیلاتی دارید، یک مسئولی هستید؛ یک نفر را با چهره‌ی آرایش شده، بزک شده، با ماسک در مجموعه‌ی شما بفرستند؛ شما خیال کنید دوست است درحالی که او دوست نیست، تا او بتواند کار خودش را انجام بدهد. گاهی جاسوسی است، گاهی کارش بالاتر از جاسوسی است، تصمیم شما را عوض می‌کند. شما یک مدیری هستید، یک مسئولی هستید، تصمیم گیر هستید، می‌توانید یک حرکت بزرگ یا مؤثری انجام دهید، اگر چنانچه این حرکت را این گونه انجام دهید، این به نفع دشمن است. او می‌آید کاری می‌کند که شما حرکت را این گونه انجام دهید؛ یعنی تصمیم‌سازی.

چگونگی نفوذ جریانی:

نفوذ جریانی، یعنی شبکه‌سازی در داخل ملت. یعنی این که افراد مؤثر و کسانی که می‌توانند در جامعه اثرگذار باشند را، به سمت موردنظر خود بکشانند. سمت مورد نظر عبارت است از تغییر باورها، تغییر آرمانها، تغییر نگاهها، تغییر سبک زندگی. کاری کنند که این شخصی که تحت تأثیر نفوذ قرار گرفته، همان چیزی را فکر کند، که آن آمریکایی فکر می‌کند. کاری کنند که شما همان‌گونه به مسئله نگاه کنی، همان‌گونه تشخیص دهی که آن مأمور عالی‌رتبه سیا تشخیص می‌دهد. در نتیجه همان چیزی را بخواهی که او می‌خواهد.

علل بکارگیری شیوه‌های نفوذ:

چون دشمن بنا به تجربه دریافته است که راه‌های دیگر برای دشمنی (دشمنی‌های سخت همانند تحمیل جنگ نظامی و تحریم اقتصادی) نمی‌تواند، مقاصد غرب را در تضعیف، استحاله و براندازی نظام جمهوری اسلامی محقق سازد. و به عبارت دیگر همه راه‌ها برای پیشبرد شیوه‌های دیگر دشمنی بسته است، این راه یا شیوه نفوذ را برای ادامه دشمنی و گسترش دامنه آن برگزیده است (قنادباشی، ۱۳۹۵).
مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی» در دیدار اعضای مجلس خبرگان می‌فرماید: «بر اساس اطلاعات دقیق، برنامه جدی استکبار و امریکا، نفوذ در کشور است» (بیانات مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی» در دیدار اعضای مجلس خبرگان، ۲۰ اسفند ۱۳۹۴).

بنابراین بنا به فرموده‌های مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی» در زمینه علل بکارگیری شیوه‌های نفوذ، این امر از طریق قدرت نرم، جنگ نرم و جنگ روانی صورت

می‌پذیرد. برای ورود به بحث به جهت اهمیت موضوع بررسی این کلید واژه‌ها ضروری به نظر می‌رسد.

۴- قدرت نرم - عملیات روانی - جنگ نرم

واژه‌هایی چون، تهاجم فرهنگی، تهدیدات نرم، تهدیدات نیمه سخت و تهدیدات سخت، عملیات روانی، ناتوی فرهنگی، جنگ نرم از آن جمله بوده و با توجه به پسوند نرم برای تهدیدات، جنگ، قدرت، برخی از محققین، پژوهشگران، سخنرانان و... را واداشته تا این چند مفهوم را به معنای هم یا مترادف هم بکار ببرند، و یا از این تعابیر بجای یکدیگر استفاده کنند، در حالیکه این مفاهیم کاملاً با همدیگر در تعریف و کاربرد تفاوت دارد. تنها وجه اشتراک آنها رایج شدنشان در یک دوره زمانی و در راستای تهدیدات است. به لحاظ تفکیک مفاهیم ذکر شده از هر یک تعریفی ارائه می‌گردد تا کمکی در جهت شناخت ابعاد آنها و سپس ارائه راهکارهای مقابله شود.

قدرت نرم:

ابداع کننده تعبیر قدرت نرم، آقای جوزف نای، معتقد است مفهوم قدرت نرم را اولین بار در کتاب (Bound to lead) به سال ۱۹۹۰ مطرح کرده است (نای، ۱۳۸۹: ص ۲۶). بر همین اساس ایشان تعریف قدرت نرم را چنین توضیح داده است: «قدرت نرم چیست» قدرت نرم عبارت است از توانایی کسب «مطلوب» از طریق جاذبه؛ نه از طریق اجبار یا تطمیع، قدرت نرم از جذابیت فرهنگ، ایده آل‌های سیاسی (political -ideals) و سیاست‌های یک کشور ناشی می‌شود

(همان: ص ۲۴). همچنین در جای دیگر می‌نویسد: قدرت نرم بر قابلیت شکل دادن به علائق دیگران تکیه دارد. یا می‌نویسد: «قدرت نرم» دقیقاً همانند «نفوذ» (influence) نمی‌باشد. قدرت نرم چیزی بیش از قانع کردن صرف یا توانایی حرکت دادن مردم از طریق استدلال می‌باشد... قدرت نرم، قدرت جذابیت و در اصطلاح منابع، منابع قدرت نرم دارائی‌هایی هستند که چنین جذابیت‌هایی را تولید می‌کنند (همان: صص ۴۴-۴۳). با توصیف مفهوم قدرت نرم بحثی در خصوص جنگ نرم ضروری به نظر می‌رسد. جنگ نرم که در حال حاضر در اکثر محافل دانشگاهی، سیاسی، پژوهشی و... مطرح و مورد بحث است نیز دارای برداشت‌های مختلفی است. برخی از آن قدرت نرم یا عملیات روانی را استنباط می‌کنند و به همین دلیل در همان راستا مطالب ارائه می‌شود. هر چند در خصوص جنگ نرم تعاریف زیادی وجود ندارد.

جنگ و عملیات روانی:

در خصوص این موضوع بر خلاف دیگر موضوعات تعاریف بسیار ارائه شده است که اکثر آنها در چند محور همچون بهره‌گیری از ابزار مشترک و اقدامات مختلف، به منظور تأثیر گذاری بر عقاید، احساسات و باورها و... . حال با ارائه چند تعریف این موضوع مشخص‌تر شده و تفاوت آن با جنگ نرم مشهود خواهد شد. صلاح نصر در کتاب جنگ روانی این تعریف را ارائه نموده است؛ او جنگ روانی را همان جنگ کلمه و عقیده دانسته که بصورت مخفی، آشکار، شفاهی و یا کتبی بوده که بعنوان سلاحی است که به انسان و عقل او توجه دارد و هرگاه امکان برگزاری

ارتباط عاطفی با مخاطب را داشته باشد می‌تواند به اعماق او نفوذ کند (نصر، ۱۳۸۱: ص ۸۳).

یا ارتش آمریکا، در آیین نامه رزمی خود به تاریخ مارس ۱۹۵۵؛ جنگ روانی را استفاده دقیق و طراحی شده از تبلیغات و دیگر اعمالی می‌داند که منظور اصلی آن تأثیر گذاری بر عقاید، احساسات، تمایلات و رفتار دشمن، گروه بی طرف و یا گروه‌های دوست است برای پشتیبانی از اهداف ملی (عاصف، ۱۳۸۴: ص ۶۴).

از این دست تعاریف بسیار است که تقریباً نزدیک به هم هستند. حال با توجه به تعریف عملیات روانی، می‌توان گفت عملیات روانی خود ابزاری برای جنگ نرم محسوب می‌شود.

جنگ نرم:

تعاریف موجود از جنگ نرم اکثراً ناقص و دارای بخشی از ابعاد مختلف جنگ نرم است. اشاره به چند تعریف می‌تواند در این مسیر راه گشا باشد. نویسنده مقاله جنگ نرم و... در فصلنامه عملیات روانی، تعریف عملیات روانی را به‌جای تعریف جنگ نرم از قول جان ام کالینز ارائه کرده است. تعریف نظریه‌پرداز دانشگاه ملی جنگ آمریکا آقای جان ام کالینز بیشتر شبیه تعریف عملیات روانی است تا جنگ نرم. نویسنده مقاله فصلنامه، جنگ نرم را از قول ایشان، این‌گونه تعریف می‌کند: جنگ نرم عبارت است از استفاده طراحی شده از تبلیغات و ابزارهای مربوطه به آن، برای نفوذ در مختصات فکری دشمن با توسل به شیوه‌هایی که موجب پیشرفت مقاصد امنیت ملی مجری می‌شود (آزادی‌خواه، ۱۳۸۸: ص ۱۲۸).

گروه مطالعات جنگ نرم، مرکز پژوهش‌های مدیریت بحران و دفاع غیرنظامی دانشگاه امام حسین (ع) این‌گونه وارد بحث جنگ نرم شده‌اند: "تهدید نرم عبارت است از تلاش عمدی و برنامه‌ریزی شده یک دولت به منظور ایجاد و یا بهره‌گیری از نارضایتی‌های داخلی و چالش‌های اجتماعی کشور حریف، جهت دستیابی به اهداف و منافع مورد رقابت. با توجه به این تعریف جنگ نرم را چنین بیان می‌کنند (حسینی، ۱۳۸۹: صص ۱۶-۱۷): وضعیتی که تهدید نرم به فعلیت می‌رسد و دو سیستم را درگیر تغییر یا حفظ نظم مستقر می‌سازد". البته این تعریف نسبت به تعریف قبلی جامع‌تر اما به‌نوعی پیچیده است. تعریف اول بر ابزارها متمرکز است و این تعریف بر مخاطبین و دو طرف درگیر. البته این گروه تعاریف دیگری را نیز به‌صورت تفکیکی ارائه نموده‌اند: جنگ نرم، جنگی جامعه‌محور است که مردم و گروه‌های اجتماعی، نقشی محوری در آن دارند. افکار عمومی صحنه اصلی مبارزه را تشکیل می‌دهد. جنگ نرم سیاسی است، یعنی اکثر قواعد بازی‌های سیاسی و مهارت‌هایی همچون سازمان‌دهی سیاسی گروه‌های اجتماعی، در آن کاربرد دارند (احمدی پور، ۱۳۹۴: ص ۷).

جنگ نرم، جنگی امنیتی است و پنهان‌کاری، به‌ویژه در مراحل آماده‌سازی و طراحی و همچنین در رابطه بین عناصر داخلی و حامیان خارجی، نقشی کلیدی ایفا می‌کند (همان: صص ۴۳-۴۲).

با بررسی بیانات مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی» در زمینه جنگ نرم و جمع‌بندی آن می‌توان یک تعریف جامع از جنگ نرم علیه انقلاب ارائه نمود:

جنگ نرم عبارت است از: جنگی عظیم و همه‌جانبه متکی به‌زور، تزویر و پول و امکانات عظیم پیشرفته علمی و رسانه‌ای علیه انقلاب، امام و همهی آرمان‌ها و دل‌بستگان به آن، باهدف قرار دادن دل و ذهن مردم به‌منظور فروپاشی سنگرهای معنوی، ایمان‌ها، معرفت‌ها، عزم‌ها، پایه‌ها و ارکان اساسی نظام و القای بن‌بست و بحران با اجرای تاکتیک‌ها و فن‌های مختلف برای کسب منافع (بیانات مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی»، ۱۳۸۸).

۵- اهداف نفوذ

اهداف نفوذ دشمن بر اساس انواع نفوذ به‌صورت زیر می‌باشد.

اهداف نفوذ فردی:

- نفوذ برای ربودن اطلاعات (جاسوسی)
- نفوذ برای ربودن اسناد و مدارک بااهمیت و یا آثار تاریخی
- تغییر محاسبات مسئولان و تغییر نحوه تصمیم‌گیری آن‌ها، متناسب باخواست دشمن
- نفوذ برای ربودن مغزها

اهداف نفوذ جریانی:

- نفوذ باهدف تغییر باورها، تغییر آرمان‌ها
- نفوذ با مقصد تغییر سبک زندگی
- نفوذ به‌منظور استحاله و براندازی

- نفوذ برای تغییر نگاه‌ها، دیدگاه‌ها و معادلات فکری
- نفوذ برای تغییر بنیان آموزشی و جلوگیری از تربیت افراد کارآمد
- نفوذ برای کاهش توان دفاعی کشور
- نفوذ در مدیریت و حاکمیت کشور
- نفوذ در مراکز فرهنگی و آموزشی است که هدایت نخبگان و جوانان ما را در دست دارند (قناد باشی، ۱۳۹۵).

۶- منافذ و اشکال نفوذ

منافذ نفوذ در امت اسلامی دارای اشکال گوناگونی است. با توجه به اینکه انگیزه‌های اهداف نفوذ یعنی کسانی که به‌عنوان منافذ نفوذ دشمن قرار می‌گیرند متفاوت است، اشکال نفوذ نیز متفاوت می‌باشد. به‌عنوان نمونه منافذ ممکن است گرایش مادی‌گرایانه و یا گرایش‌های معنوی داشته باشند. بر همین اساس، اشکال نفوذ نیز متفاوت است. بر اساس آنچه بیان شد اگر کسی در مقام جاسوسی برای دشمن برآید، ممکن است دارای انگیزه‌های مادی، یا انگیزه‌های معنوی باشد. بنابراین، جاسوسانی خواهیم داشت که به انگیزه مادی به جاسوسی می‌پردازند که شامل بیشتر جاسوسان می‌شود؛ و جاسوسانی که برای مقاصد معنوی در خدمت دشمن بوده و بی‌جیره و مواجب به آنان خدمت می‌کنند. اینان همان کسانی هستند که از آنان به‌عنوان هم‌فکران و همراهان عاطفی و احساسی دشمن باید یادکرد. در جنگ نرم تلاش می‌شود که چنین افرادی در هر جامعه پرورش‌یافته و به خدمت گرفته شوند؛ زیرا آنان نه‌تنها هزینه‌هایی به هم‌فکران خود تحمیل نمی‌کنند بلکه از

خود و جامعه برای تحقق مقاصد دشمن هزینه می‌کنند. قرآن منافذ دشمن را در چند دسته از اشخاص و مراکز دسته‌بندی کرده است:

- **جاسوسان:** جاسوسان کسانی هستند که بانفوذ در جامعه اسلامی اطلاعات در حوزه‌های مهم نظامی، اقتصادی و سیاسی را در اختیار دشمن قرار می‌دهند. این گروه با همسان‌سازی از لحاظ فرهنگی، زبانی، فکری و مانند آن می‌کوشند خود را بخشی از جامعه قرار دهند. آنان کفر خویش را مخفی می‌کنند. البته این گروه می‌توانند شامل منافقان باشند. محافل نجوا به تعبیر قرآن بخشی از این مراکز جاسوسی دشمنان است. آنان با ایجاد مراکزی همانند مساجد و یا مراکز علمی و فرهنگی در خدمت دشمن بوده و اطلاعات و اخبار را جمع‌آوری کرده و به دشمنان می‌رسانند (توبه، آیات ۷۷ و ۷۸). از نظر قرآن جاسوسان کسانی با شکل و شمایل ویژه نیستند تا بتوان به‌سادگی آنان را شناخت، بلکه همین مردم عادی هستند که گاه کاتولیک‌تر از پاپ خودشان را نشان می‌دهند. اینان در اصطلاح، با گردآوری پنهانی اطلاعات و اسرار نظامی، سیاسی، اقتصادی یا صنعتی، با عناوین غیرواقعی و پنهانی به نفع دشمنان عمل می‌کنند.
- **سماعون:** سماع به معنای شنوندگان گوش‌به‌زنگ، در همه‌جا نفوذ می‌کنند و با گوش دادن به آنچه در میان افراد می‌گذرد، اطلاعات مهم را جمع‌آوری و در اختیار دشمن قرار می‌دهند.

- **سست ایمان‌ها:** سست ایمان‌ها ناخواسته در خدمت دشمن هستند؛ زیرا تحت تأثیر جاسوسان و سماعون و دیگر عوامل نفوذی دشمن، رفتار و عمل می‌کنند و ناخواسته اطلاعات می‌دهند و شایعات را دامن زده و در جامعه پخش می‌کنند (جوهر دهی، ۱۳۹۴: ص ۷).

۷- عرصه‌های نفوذ دشمن از منظر مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)

مقام معظم رهبری در بیانات خود عرصه‌های نفوذ و راهکارهای مقابله با آن را متذکر شده‌اند. بر این اساس عرصه‌های نفوذ دشمن به شرح زیر می‌باشد (سایت

:Khamenei.ir)

- نفوذ فرهنگی
- نفوذ امنیتی
- نفوذ اقتصادی
- نفوذ سیاسی

به‌طور کلی مفهوم نفوذ در چارچوب گفتمان مقام معظم رهبری را می‌توان به شرح زیر دسته‌بندی کرد:

- **خطر نفوذ:** رهبر معظم انقلاب با عباراتی کلیدی در ماه‌های اخیر سعی داشته‌اند که خطر نفوذ را به طرق مختلف به مردم و مسئولین مربوطه گوشزد کنند، ایشان در سخنرانی ۲۵ شهریورماه امسال نفوذ را تهدیدی بزرگ برای کشور معرفی کردند و در ۲۵ مرداد نیز نفوذ را بخشی از نقشه آمریکا در منطقه دانستند.

ایشان پا را فراتر نهاده و گفتند اصلاً نیت دشمن از مذاکره نفوذ بوده است، همچنین در سخنرانی ۲۸ شهریورماه خود نیز مذاکره را بهانه‌ای برای نفوذ اعلام نمودند.

• عرصه‌های نفوذ: دشمن برای نفوذ تمامی عرصه‌ها را مدنظر قرار داده است، اما شاید اگر بخواهیم چند عرصه مهم را نام ببریم می‌توانیم به موارد زیر اشاره نماییم:

الف) نفوذ اقتصادی: حضور دشمن در پایه‌های نفوذ اقتصادی می‌تواند ضررهای هنگفتی به کشور بزند، وابسته کردن کشور به واردات کالاهای ضروری و یا حضور مستکبرین در سرمایه‌گذاری صنایع بنیادین کشور می‌تواند برخی از مصادیق نفوذ اقتصادی باشد.

مقام معظم رهبری در این باره در سخنرانی ۱۲ شهریورماه خود فرمودند: این‌ها درصدد نفوذند، در همه زمینه‌ها... درزمینه‌های اقتصادی، دررفت و آمدها، درهمه دستگاه‌ها.

ب) نفوذ امنیتی: یکی از منفذهای موردنظر کشور، مباحث امنیتی می‌باشد، اما با توجه به هشیاری نیروهای نظامی و انتظامی و بیداری سربازان گمنام امام زمان به نظر می‌رسد رهبری دغدغه شدیدی در این زمینه ندارند.

ایشان در سخنرانی ۴ شهریور امسال فرمودند: نفوذ امنیتی چیز کوچکی نیست، اما در مقابل نفوذ فکری، فرهنگی و سیاسی کم‌اهمیت است، نفوذ امنیتی عوامل

خودش را دارد، مسئولین گوناگون جلوی نفوذ امنیتی دشمن را باکمال قدرتان شالله می‌گیرند.

ج) نفوذ فکری و فرهنگی: مقام عظمای ولایت در سخنرانی ۲۵ شهریورماه امسال خود بایبانی عمیق و نافذ به تبیین موضوع نفوذ فکری پرداختند و گفتند: یکی از راه‌های ورود و نفوذ... ایجاد خلل در باورها است، باور انقلابی و باور دینی، در معرفت‌های دینی و انقلابی خلل ایجاد می‌کنند، رخنه کردن در این‌هاست.

از همه طرق استفاده می‌کنند و آدم‌های گوناگونی هم دارند، استاد دانشگاه هم دارند، فعال دانشجویی هم دارند، نخبه فکری و علمی هم دارند، همه جور آدمی برای ایجاد این رخنه‌ها هستند.

یکی از خط‌های نفوذی که مدتی کوتاه پس از پایان مذاکرات هسته‌ای از سوی طرف مقابل پیگیری شد، خط نفوذ فرهنگی بود. از منظر رهبر انقلاب فرهنگ از اقتصاد هم مهم‌تر است. «چون فرهنگ، به معنای هوایی است که ما تنفس می‌کنیم؛ شما ناچار هوا را تنفس می‌کنید، چه بخواهید، چه نخواهید؛ اگر این هوا تمیز باشد، آثاری دارد در بدن شما؛ اگر این هوا کثیف باشد، آثار دیگری دارد. فرهنگ یک کشور مثل هوا است؛ اگر درست باشد، آثاری دارد» (بیانات، ۱۳۹۴)

هویت‌سازی در جهت اهداف موردنظر غرب:

از دیدگاه مقام معظم رهبری نفوذ فرهنگی نسبت به تهاجم و شبیخون، روند خطرناک‌تری به خود گرفته است و به همان میزان هدف آن نیز پیچیده‌تر است. بر این اساس ناتوی فرهنگی باهدف تغییر بنیادین در هویت ذهنی و روحی ملت‌هایی

مانند ایران که نظم موجود را غیرمنصفانه می‌دانند، طراحی شده است. به عبارتی هویت‌سازی بر اساس اهداف غرب، به گونه‌ای که ملت‌ها را علیه حکومت‌های خود بشوراند یا ملت‌ها ارزش‌ها و هویت راستین خود را انکار کنند و طالب هویت غربی، نمادهای غربی و نیز زندگی غربی باشند، پایه و اساس ناتوی فرهنگی را تشکیل می‌دهد.

ایشان در این باره می‌فرمایند: «تعریف‌هایی برای پیشرفت و کشور پیشرفته در دنیا معمول است؛ ما اغلب این‌ها را قبول داریم و رد نمی‌کنیم؛ مثلاً صنعتی شدن و فرا صنعتی شدن کشور؛ شاخص‌هایی است که در دنیا برای یک کشور پیشرفته ذکر می‌کنند و ما این شاخص‌ها را رد نمی‌کنیم و قبول داریم. منتها توجه داشته باشید این شاخص‌ها را وقتی که به ما تحویل می‌دهند - به ما که تشکیل‌دهنده این شاخص‌ها نیستیم - در لابه‌لای آن، چیزهایی است که دیگر آن‌ها جزو شاخصه‌ای پیشرفت و توسعه نیست؛ چیزهایی را به میان می‌آورند که این صادر کردن فرهنگ مخالف با هویت و شخصیت ملی و میل برای وابسته کردن کشورهاست» (بیانات ۱۳۸۵).

ایشان همچنین می‌فرمایند: «ما در تحولات بنیانی اساسی جامعه، ممکن است به جای اینکه بنیان‌ها را حفظ کنیم و بر آنچه نیاز داریم، پافشاری کنیم و آنچه را که نداریم، برای خودمان فراهم کنیم، هویت مستقل ملی خودمان را فراموش کنیم! که متأسفانه این مسئله در کشور ما و خیلی از کشورهای اسلامی داستان و سرگذشت بسیار غمباری دارد.» (همان)

مقام معظم رهبری برای موشکافی هرچه بیشتر این موضوع و تأثیر این هویت‌سازی‌های دروغین و بی‌پایه می‌فرماید: «در گرجستان که یک تحول سیاسی اتفاق افتاد و جابه‌جایی قدرت انجام گرفت، یک سرمایه‌دار آمریکایی و صهیونیست یهودی اعلام کرد که من ده میلیون دلار در کشور گرجستان خرج کردم و تحول سیاسی ایجاد کردم؛ خیلی راحت. ده میلیون دلار خرج می‌کنند، یک حکومت را کنار می‌گذارند، یک حکومت دیگر را سرکار می‌آورند! این‌ها باید روی مردم اثر بگذارند؛ باید اجتماعات درست کنند. در اوکراین هم همین کار را کردند» (همان)

شناسایی، سرمایه‌گذاری و هدایت مسئولان ضعیف در حوزه فرهنگ

امام خامنه‌ای در تبیین «نفوذ فرهنگی» در کنار نقش دشمن و توطئه‌های فرهنگی مختلف، به کاستی‌های مسئولان و دست‌اندرکاران داخلی به‌عنوان یکی دیگر از عوامل مهم در ایجاد نفوذ فرهنگی تأکید کرده و با اشاره به تأثیر منفی تقصیرات، کم‌کاری‌ها و بی‌برنامگی‌های داخلی بر فرهنگ عمومی فرمودند: «نمی‌خواهیم بگوییم همهی آسیب‌های فرهنگی کار بیگانگان است؛ نه، خود ما هم مقصریم؛ مسئولان مختلف، مسئولان فرهنگی، مسئولان غیرفرهنگی، کم‌کاری‌ها، غلط‌کاری‌ها، این‌ها تأثیر داشته؛ ما همه را به گردن دشمن نمی‌اندازیم؛ اگرچه حضور دشمن را هم درزمینه مسائل فرهنگی نمی‌توانیم فراموش کنیم (بیانات ۱۳۹۳).

درواقع هدف ایشان در اولویت قرار دادن فضای داخلی، هشدار و اجتناب نسبت به انفعال است. بر این مبنا اگر دشمنان نظام تنها مسببان تهدیدات فرهنگی به شمار آیند، انفعال و بی‌حرکی داخلی به وجود خواهد آمد. بنابراین خاطر نشان می‌کنند: «همه مشکلات فرهنگی ناشی از فعالیت‌های دشمنان نیست اما نباید این فعالیت‌های مخرب سی‌وپنج‌ساله دشمنان را انکار کرد یا نادیده گرفت (همان).

ایجاد بسامد تبلیغاتی مسموم علیه منتقدان فرهنگ غیر اسلامی با برجسته‌سازی
حربه آزادی:

یکی دیگر از محورهای اساسی در تبیین نفوذ فرهنگی، ایجاد بسامد تبلیغاتی مسموم علیه منتقدان فرهنگ غیر اسلامی با برجسته‌سازی حربه آزادی و تأکید بر مسیرها و ابزارهای نوینی است که در مقایسه با روش‌های پیشین یک ویژگی مختص به خود یعنی خنثی بودن و غیر حساسیت‌زا بودن را دار است. این ابزارها دایره‌ای از آثار ادبی، هنری، کتاب، مقاله و... است که یا در حیطه زیبایی‌شناسی و یا در حیطه علم جای می‌گیرند و معمولاً به‌عنوان آثار خنثی و دغدغه‌های درونی بشری به آن‌ها نگریسته می‌شود. مقام معظم رهبری با تأکید به این مسیرهای جدید می‌فرماید: «اینکه ببینیم کسانی با استفاده از هنر، با استفاده از بیان، با استفاده از ابزارهای گوناگون، با استفاده از پول، راه مردم را بزنند، ایمان مردم را مورد تهاجم قرار بدهند، در فرهنگ اسلامی و انقلابی مردم رخنه ایجاد کنند، ما بنشینیم تماشا کنیم و بگوییم که آزادی است، این جور آزادی در هیچ جای دنیا نیست» (بیانات ۱۳۹۳).

ایشان در مهر و موم‌های قبل نیز در خلال بیانات خود این امر را مورد تأکید قرار داده‌اند زیرا با دوراندیشی این مسئله را درک نموده بودند که همین ابزار در آینده به مسیرهای اصلی دشمن تبدیل خواهد شد. ایشان در سال ۱۳۷۰ فرمودند: «متأسفانه در بعضی از برنامه‌های هنری و رادیو و تلویزیون ما، انسان می‌بیند که کسی بعد از سی سال کار، احساس می‌کند که کارش به هدررفته و عمرش تلف شده است! این فرهنگ، فرهنگ اسلامی و قرآنی نیست... فرهنگ باید در هنر ما هم منعکس بشود. این مفاهیم باید در نمایشنامه‌ها، فیلم‌ها، سینما، تلویزیون و رادیوی ما انعکاس یابد» (بیانات ۱۳۷۰)

البته منظور حضرت آیت‌الله خامنه‌ای از بیان این مسئله، نفی انتقاد در آثار مختلف بشری نیست. ایشان بارها به وظیفه خالقان آثار مخالف اشاره داشته و می‌فرمایند: «نگاه نقادانه خود را نسبت به اوضاع فرهنگی حفظ کنید و با منطق محکم و بیان روشن و صریح، به مسئولان تذکر دهید... اما در این زمینه باید از تهمت زنی، جنجال‌آفرینی و تکفیر کاملاً خودداری کرد و مجموعه انقلابی کشور اعم از جوانان مؤمن و بزرگان و نخبگان، با منطق محکم و نگاه نقادانه، نقاط ضعف را به رخ ما مسئولین بکشند که این همان عزم ملی و مدیریت جهادی در زمینه فرهنگ است» (بیانات ۱۳۹۳).

عملیات هماهنگ در چارچوب فضای مجازی:

امام خامنه‌ای با توجه به اینکه دشمن به فراخور شرایط و روحیات جامعه، نسخه‌های مختلفی را برای استحاله فرهنگی جامعه اسلامی ایران، تجویز می‌کند،

مقوله‌ای به‌عنوان ناتوی فرهنگی را در گفتمان خود به‌کاربردند. مقام معظم رهبری از این اصطلاح از آن‌رو استفاده کردند که اراده و عزم راسخ آمریکا و غربی‌ها برای تضعیف و نابودی دشمن را در اذهان متبادر کنند. ایشان در این باره می‌فرمایند: «ناتوی فرهنگی... یعنی در مقابل پیمان ناتو که آمریکایی‌ها در اروپا به‌عنوان مقابله با شوروی سابق یک مجموعه مقتدر نظامی به وجود آوردند؛ و برای سرکوب هر صدای معارض با خودشان در منطقه خاورمیانه و آسیا و غیره از آن استفاده می‌کردند، حالا یک ناتوی فرهنگی هم به وجود آورده‌اند» (بیانات ۱۳۸۵).

ایشان ابزار ناتوی فرهنگی را فضای مجازی که در پی گسترش وسایل ارتباط جمعی و نیز فضای مجازی، برقراری ارتباط را بسیار تسهیل نموده است، دانسته و خاطر نشان می‌کنند: «مجموعه زنجیره به‌هم‌پیوسته رسانه‌های گوناگون - که حالا اینترنت هم داخلش شده است و ماهواره‌ها و تلویزیون‌ها و رادیوها - در جهت مشخصی حرکت می‌کنند تا سررشته تحولات جوامع را به‌عهده بگیرند؛ حالا که دیگر خیلی هم آسان و روراست شده است (همان).

پس دو نکته در تعریف ناتوی فرهنگی از دیدگاه حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، قابل‌ذکر است: اول اینکه ناتوی فرهنگی یعنی یک اقدام هماهنگ و برنامه‌ریزی‌شده از جانب یک جبهه متحد برای دستیابی به یک هدف مشخص و دوم استفاده از پیشرفت الکترونیک در فضای رسانه‌ای مانند اینترنت برای برقراری ارتباط با گروه هدف.

شبکه عناصر داخلی، پیاده‌نظام عملیاتی کردن نفوذ فرهنگی:

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای علاوه بر تأکید بر روش‌ها و ابزارهای نوین رخنه فرهنگی، بستر و عاملان این نوع تهدید را به‌عنوان بعد دیگری از نفوذ فرهنگی مطرح می‌کنند. از نظر ایشان جدا از بیگانگان و نیروهای ضد نظام خارجی، عناصر داخلی پایه‌های اصلی نفوذ فرهنگی را تشکیل می‌دهند. مقام معظم رهبری برای روشن شدن این امر، مفهوم استکبار نو را مطرح کرده و در این باره می‌فرمایند: «امروز سیاست استکباری، استعمار فرانو است؛ یعنی از استعمار نوینی که دردها سال‌ قرن گذشته وجود داشت، یک‌قدم بالاتر. استعمار فرانو یعنی چه؟ یعنی دستگاه استکباری کاری کند که عناصری از ملتی که این مستکبر می‌خواهد آن را قبضه و تصرف کند، بدون این‌که بدانند، به او کمک کنند. دشمن، ایمان شمارا سد مستحکم خود می‌بیند و دلش می‌خواهد این سد برداشته شود. حالا عناصری از میان خود ما بیایند و بنا کنند این دیوار را تراشیدن یا سوراخ کردن. این‌ها گرچه خودی هستند، اما دارند برای دشمن کار می‌کنند؛ دشمن هم‌روی این‌ها سرمایه‌گذاری می‌کند» (بیانات ۱۳۸۴).

اما نکته مهم در این باره توجه به حاملان و مجریان این نقشه‌هاست. ایشان نخبگان و متفکران جوامع را جبهه اصلی ناتوی فرهنگی دانسته و می‌فرمایند: «شبکه و ناتوی فرهنگی در مجموعه خود، بسیاری از این دانشمندان، متفکران، هنرمندان، ادبا و امثال این‌ها را هم دارد» (بیانات ۱۳۸۵).

تحمیل پیامدهای جبران‌ناپذیر و عمیق نفوذ فرهنگی:

پیامدهای جبران‌ناپذیر و عمیق، یکی دیگر از ویژگی‌های مفهوم نفوذ در گفتمان فرهنگی امام خامنه‌ای است. ایشان عواقبی را که نفوذ فرهنگی در جامعه ایران به وجود خواهد آورد، بسیار عمیق‌تر از پیامدهای دیگر دانسته و می‌فرمایند: «با مسائل فرهنگی شوخی نمی‌شود کرد، بی‌ملاحظگی نمی‌شود کرد؛ اگر چنانچه یک رخنه فرهنگی به وجود آمد، مثل رخنه‌های اقتصادی نیست که بشود آن را جمع کرد، پول جمع کرد یا سبد کالا داد یا یارانه نقدی داد؛ این‌جوری نیست، به این آسانی دیگر قابل ترمیم نخواهد بود، مشکلات زیادی دارد» (بیانات ۱۳۹۲).

ایشان نفوذهای فرهنگی را بسیار خطرناک دانسته و ایمان و اعتقاد قلبی مردم را هدف اصلی آن می‌دانند: «هدف و آماج تحرک دشمنان درزمینه فرهنگ، عبارت است از ایمان مردم و باورهای مردم. مسئولان فرهنگی، باید مراقب رخنه فرهنگی باشند؛ رخنه‌های فرهنگی بسیار خطرناک است؛ باید حساس باشند، باید هشیار باشند» (بیانات ۱۳۹۳).

رهبر معظم انقلاب راهکار و روش مقابله بانفوذ فرهنگی را تشخیص مسیر نفوذ و ممانعت از گسترش آن می‌داند و می‌فرماید: «دشمن سعی می‌کند رخنه ایجاد کند؛ چشم‌ها را باید باز نگاه‌داریم؛ نقطه رخنه را ببینیم و مراقب باشیم این رخنه توسعه پیدا نکند. باید جلوی رخنه‌های فرهنگی و سیاسی را بگیریم» (بیانات ۱۳۸۴).

فساد انگیزی در بین جوانان

در حال حاضر، پدیده تجرد گرایی در کشور ما هم طبق آمارهای ازدواج و طلاق و سرشماری نفوس و مسکن، رو به رشد است این در حالی است در سایه توافق هسته‌ای و کمرنگ شدن برخی خطوط قرمز از طرف مسئولان دولتی بیم آن می‌رود این معضل تشدید شود. «از توطئه‌های دشمن، توطئهٔ فساد انگیزی است؛ نفوذ در نسل جوان، ایجاد فساد در میان سربازان واقعی اسلام، جوانان را به مسائل فساد برانگیز سرگرم و مشغول کردن (بیانات ۱۳۷۰).

اگر در بخش فرهنگی در داخل کشور استحاله‌ای صورت گیرد و جریان حاکم بر کشور از نظر فرهنگی صبغه غرب را به خود بگیرد، به این مفهوم است که کشور هویت اصیل ملی و استقلال خود را از دست داده است و این به معنی از بین رفتن استقلال از مسیر استحاله فرهنگی است. اینجاست که رهبری دردمندانه می‌فرمایند ناگهان چشم‌باز می‌کنیم، می‌بینیم چه کار خطرناکی صورت گرفته است. هوشیار باشیم، مسیر برای بستن راه نفوذ فرهنگی آمریکا روشن است، همان‌که رهبر معظم انقلاب فرمودند «مدیریت فرهنگ باید بر مبنای شعارهای انقلاب و مبانی انقلاب باشد؛ خوراک فرهنگی سالم و جلوگیری از خوراک فرهنگی ناسالم و مضر، اساس کار است. دولت اگر می‌بیند تئاتری، فیلمی، کتابی، نشریه‌ای و... با مبانی انقلاب و مبانی اسلام مخالف است، باید جلوییش را بگیرد و با آن برخورد کند.» (۹۴ / ۶ / ۴)

نفوذ سیاسی: نفوذ سیاسی یکی از مهم‌ترین عرصه‌های نفوذ است، قاعدتاً یکی از اصلی‌ترین نقشه‌های دشمن برای نفوذ، ورود در عرصه سیاسی است، اگر سخنان رهبری را در این زمینه بررسی کنیم به اهمیت این قسمت پی می‌بریم.

ایشان فرمودند: نفوذ سیاسی این است که در مراکز تصمیم‌گیری و اگر نشد تصمیم‌سازی نفوذ بکنند، وقتی دستگاه‌های سیاسی و دستگاه‌های مدیریتی کشور تحت تأثیر دشمنان مستکبر قرار گرفت، آن وقت همه تصمیم‌گیری‌ها در داخل کشور بر طبق خواست و میل و اراده مستکبرین انجام خواهد گرفت.

وقتی یک کشوری تحت نفوذ سیاسی قرار گرفت، حرکت و جهت‌گیری آن کشور در دستگاه‌های مدیریتی بر طبق اراده آنهاست، آنها هم همین را می‌خواهند، برای آنها بهتر است که از خود آن ملت کسانی در رأس آن کشور باشند که مثل آنها فکر کنند.

مثل آنها اراده کنند، مثل آنها و بر طبق مصالح آنها تصمیم بگیرند، این هم از نفوذ سیاسی.

همان‌طور که می‌بینید در بیانات رهبری نکات بسیار مهمی نهفته است، اولین نکته نفوذ دشمن در مراکز تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی است، این مراکز می‌تواند مشاوران یا معاونان وزرا یا رئیس‌جمهوری باشند، می‌تواند مجلس شورای اسلامی باشد یا نهادهایی پایین‌دست.

شاید یکی از نمونه‌های آن حضور همین جیسون رضائیان باشد که در اعترافات خود گفت من تا طعم آدامس رئیس‌جمهوری را می‌دانم، این‌گونه نفوذ می‌کنند.

نکته دیگر، اشاره مهم مقام معظم رهبری به این موضوع است که برای دشمن هم بهتر است مسئولینی سرکار باشند که مثل آن‌ها فکر کنند، تا اینکه خودشان رسماً داخل شوند و مدیریت کشور را بر عهده بگیرند.

مثال بارز آن شاید عربستان سعودی باشد که پادشاه و مقامات آن کشور اهل همان کشور هستند اما مدیریت آن کشور و حتی تصمیم حمله به کشوری چون یمن را آمریکا برایشان صادر می‌کند.

این‌طور نفوذ سیاسی را در ایران در زمان شاه هم داشتیم، آمریکا و جهان استکبار امروز هم به دنبال این‌گونه نفوذی در جمهوری اسلامی هستند.

نفوذ در منطقه: یکی از نکاتی که برای دشمن اهمیت دارد، نفوذ در منطقه غرب آسیا است، این نفوذ را ابتدا با حضور مستقیم در عراق و افغانستان انجام دادند، سپس به شکل غیرمستقیم در سوریه، مصر و سایر کشورها وارد شدند.

همچنین مهر و موم‌هاست که در کشورهایی چون عربستان سعودی و اردن به شکل واضح نفوذ عمیق آمریکا را می‌بینیم، مقام معظم رهبری در این باره در ۲۶ شهریورماه امسال فرمودند: در منطقه هم آن‌ها می‌خواهند نفوذ ایجاد کنند.

۸- روش‌ها و فعالیت‌های مورد استفاده دشمن در عرصه‌های مختلف نفوذ

پس از تعیین عرصه‌های نفوذ حال به بیان روش‌ها و فعالیت‌های مورد استفاده دشمن برای نفوذ در عرصه‌های بیان شده می‌پردازیم.

روش‌ها و فعالیت‌های مورد استفاده دشمن در نفوذ فرهنگی

نفوذ در این عرصه بسیار مهم‌تر از نفوذ امنیتی و اقتصادی است. چراکه سعی در تهی کردن جامعه از مفاهیم اسلامی و انقلابی دارد. روش‌های مورد استفاده دشمن در این عرصه به شرح زیر است:

- ایجاد شبهه در آموزه‌های دینی؛
  - حمایت مکرر و مؤکد از حقوق بشر و دموکراسی در ایران؛
  - تدارک شبکه‌های متعدد رادیو و تلویزیونی برای ایرانیان با استفاده از جدیدترین فن‌آوری‌ها؛
  - بی‌اهمیت جلوه دادن منابع خبری نظام به‌ویژه صداوسیما؛
  - ایجاد تصویری دل‌فریب از آمریکا در اذهان مردم؛
  - از بین بردن انگیزه دفاع از کشور و ناموس در صورت حمله نظامی آمریکا؛
  - القاء حس ناتوانی و بدبینی به آینده، تبلی و هوسرانی؛
  - گسترش فساد و اعتیاد در جوانان کشور.
- **روش‌ها و فعالیت‌های مورد استفاده دشمن در نفوذ امنیتی**
- کوشش برای دامن زدن به گرایش‌های تجزیه طلبانه در نقاط مختلف کشور؛
  - دامن زدن به نافرمانی مدنی در تشکل‌های دانشجویی و نهادهای غیردولتی و صنفی؛
  - حمایت از مخالفان حکومت ایران؛

- دعوت از فعالان جوان ایرانی برای شرکت در سمینارهای خارجی؛
- تضعیف سرویس‌های امنیتی و نظامی حکومت ایران؛
- بی‌اعتبارسازی رسانه ملی.

• روش‌ها و فعالیت‌های مورد استفاده دشمن در نفوذ اقتصادی

- تحریم‌های ظالمانه اقتصادی؛
- کمک مالی به خانواده‌های زندانیان سیاسی؛
- کمک‌های مالی به گروه‌های مخالف حکومت؛
- تشویق اعتصابات و شورش‌های صنفی و کارگری.

• روش‌ها و فعالیت‌های مورد استفاده دشمن در نفوذ سیاسی

- جنگ روانی؛
- بی‌اعتبار کردن رهبران دینی و انقلابی؛
- ایجاد و گسترش اختلاف میان جناح‌های مختلف حاکمیت با هم و با مردم؛
- مشغول ساختن ذهن مدیران نظام به مسائل داخلی و منصرف ساختن آنان از تعقیب اهداف جهانی انقلاب اسلامی؛
- نفوذ در مجامع روشن‌فکری و تصمیم‌سازی نظام مانند دانشگاه‌ها، مطبوعات و مراکز نشر و فیلم؛
- انحراف افکار عمومی کشور به سود امریکا؛

- کوشش برای متهم کردن مسئولان ایرانی به مواردی شبیه میکونوس؛
- تلاش برای حذف مسالمت‌آمیز رهبران روحانی ایران؛
- ایجاد شکاف میان دولت و ملت؛
- ساختن حزب؛
- نفوذ در پست‌های کلیدی نظام؛
- اتحاد مخالفان نظام (عبدی، ۱۳۸۸: صص ۷۷-۸۸).

۹- راهکارهای مقابله با نفوذ دشمن با توجه به فرمایشات مقام معظم رهبری

در راهبرد مقابله با دشمن، گام اول شناخت مناسب از دشمن و راه‌ها و نقشه‌های او در نفوذ بر ملت‌ها و ایجاد اختلاف در آنان است: «امروز تبلیغات استکبار جهانی از جمله چیزهایی که بر آن تمرکز می‌کند، همین وجود اختلافات در داخل کشور است. یک عده‌ای پیش خدا باید جواب بدهند؛ پیش خدا جواب بدهند که کاری بکنند که دشمن از او برداشت تفرق بکند در داخل کشور و جری بشود. مسئله این است که دشمن را بشناسیم؛ ترفند دشمن را بفهمیم؛ بدانیم که چه داریم می‌گوییم و دشمن چگونه ممکن است از هر کلمه ما استفاده بکند و جری بشود، تشویق بشود، روحیه پیدا کند و راه‌ها را برای دخالت خود، نفوذ خود، باز کند» (بیانات در دیدار مردم به مناسبت عید غدیر، ۱۳۸۸). به همین دلیل باید در مقابل دشمن مقاومت کرد: «...در همه حال باید در مقابل دشمن سرسخت بود. خاکریزتان باید در مقابل دشمن نرم نباشد؛ دشمن نتواند نفوذ کند؛ نتواند تأثیر بگذارد؛ این در مقابل دشمن...» (بیانات در جمع قاریان قرآن در روز اول ماه

رمضان، ۱۳۸۸). به همین دلیل از راهکارهای مقابله بانفوذ دشمن از دید مقام معظم رهبری «ترویج هنجارها، ارزش‌ها و سبک زندگی اسلامی ایرانی و ممانعت از رخنه‌ها و آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی در این عرصه و مقابله مؤثر با تهاجم همه‌جانبه فرهنگی و نیز ارتقای فرهنگ کاربری و سواد فضای مجازی جامعه است» (حکم انتصاب اعضای شورای عالی فضای مجازی، ۱۳۹۴). همچنین حمایت و دفاع از ساخت حقیقی و واقعی و درونی نظام جمهوری اسلامی ایران از اهمیت بالایی برخوردار است چراکه: «... در حکم روح این جسم است. آن ساخت درونی چیست؟ همان آرمان‌های جمهوری اسلامی است: عدالت، کرامت انسان، حفظ ارزش‌ها، سعی برای ایجاد برادری و برابری، اخلاق، ایستادگی در مقابل نفوذ دشمن؛ این‌ها آن اجزاء ساخت حقیقی و باطنی و درونی نظام جمهوری اسلامی است.» (بیانات در دیدار اساتید و دانشجویان در دانشگاه علم و صنعت، ۱۳۸۷).

درمجموع با توجه به بیانات رهبری، اهداف نفوذ دشمن را می‌توان در مراتب ذیل تقسیم‌بندی و خلاصه نمود:

- ✓ نفوذ قدرت‌های استکباری و صهیونیستی به مراکز تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی دنیا به‌ویژه کشورهای اروپایی برای بسط قدرت‌های اقتصادی و سیاسی خود و تحقق وابستگی هر چه بیشتر کشورهای به آنان
- ✓ نفوذ استکبار جهانی و نظام سلطه برای ضربه زدن به نظام جمهوری اسلامی در عرصه‌های گوناگون فکری، فرهنگی سیاسی و تغییر و تضعیف

باورهای بنیادین نسل‌های مختلف جامعه در جهت تضعیف پابندی آنان به نظام مقدس جمهوری اسلامی

✓ نفوذ استکبار جهانی برای ضربه زدن به وحدت مسلمانان و اقتدار و عظمت اسلام، به دنبال بسط شعار اصلی انقلاب اسلامی یعنی مبارزه با نظام سلطه و ترویج عدالت‌خواهی و ظلم‌ستیزی

بنابراین با توجه به تحولات مختلفی که در منطقه خاورمیانه و نیز در عرصه بین‌الملل در حال وقوع است به‌خوبی می‌توان دریافت که دشمن برای تحقق این اهداف خود، راهبرد نفوذ را در دستور کار خود قرار داده است. آنچه از طریق ایجاد درگیری‌های داخلی در کشورهای منطقه به‌ویژه سوریه و عراق و یمن دنبال می‌شود، گام‌هایی برای ایجاد اختلافات دینی و بین‌فرقه‌ای از طریق نفوذ در میان مسلمانان و گسست اتحاد آنان است. همچنین هجمه عظیمی که دشمن از طریق جنگ رسانه‌ای علیه جمهوری اسلامی به راه انداخته، به‌نحوی که بتواند ایران را در زمینه‌های گوناگون در موضع ضعف قرار دهد شکلی دیگر از اقدامات دشمن در جنگ است. دشمن امید دارد که بتواند از طریق پیاده‌سازی و اجرای راهبردها و نقشه‌های گوناگون خود، در افکار و باورهای ملت ایران نفوذ کند و آن را مطابق خواست و نقشه خود تغییر دهد. چراکه به‌خوبی بر این موضع واقف است، که زمینه هر تغییر بنیادینی، نفوذ و تغییر باورها و افکار اساسی پیروان یک جامعه و یا انقلاب است.

اما آنچه دشمن را در رسیدن به این هدف خود ناکام خواهد گذاشت، آموزه‌ها و فرهنگ اسلام ناب محمدی (ص) است که در طی نسل‌های متمادی، پشتوانه باورهای مردم مسلمان ایران بوده و با خون مجاهدان اسلام و قلم علمای مجاهد آن حفظ شده و اکنون نیز در سایه آموزه‌ها و رهبری ولایت فقیه همواره بالنده‌تر خواهد شد و دشمن را در رسیدن به اهداف خود ناکام خواهد گذاشت.

ایجاد احاطه ذهنی و تسلط بر کارزار نبرد:

یک شطرنج‌باز ماهر هر حرکتی را که می‌کند، تا سه تا چهارتا حرکت بعد از او را هم پیش‌بینی می‌کند. شما این حرکت را می‌کنی، رقیبت در مقابل او آن حرکت دیگر را خواهد کرد؛ باید فکرش باشی که تو چه حرکتی خواهی کرد. اگر دیدی در آن حرکت دوم، تو درمی‌مانی، امروز این حرکت را نکن؛ اگر کردی، ناشی هستی - حالا تعبیر بهترش این است - توی این کار، توی این بازی، توی این حرکت، ناشی هستی، ناواردی. این‌ها نمی‌فهمند چه کار می‌کنند؛ یک حرکتی را شروع می‌کنند، ملتفت نیستند که در حرکات بعد و بعد و بعد، چطور درخواهند ماند؛ مات خواهند شد (دیدار با جمعی از نخبگان علمی کشور؛ ۶ آبان ۱۳۸۸).

شناخت و آگاهی ملت ایران به ویژه عناصر فرهنگی:

ملت ایران به همان نسبت که دشمن، روش‌های خود را در توطئه علیه ایران اسلامی پیچیده‌تر می‌کند، باید بر هوشیاری و آگاهی خود بیفزاید و با آمادگی معنوی، فکری و سیاسی و حفظ وحدت و اتصال و ارتباط با یکدیگر، چهره دشمن را در هر لباسی که هست، شناسایی کند ۱۲ آبان ۱۳۸۰).

بهره‌گیری از روش و ابزارهای فرهنگی - هنری:

من راجع به هنر واقعاً هر چه بگویم، کم گفته‌ام. من بارها هم گفته‌ام که به هنر باید اهمیت داد و بایستی آن را روزبه‌روز اعتلا بخشید و باید شکل فاخر هنر را انتخاب کرد. بدون هنر، حرف عادی جای خودش را حتی در ذهن کسی پیدا نمی‌کند، چه برسد به این‌که جذابیت داشته باشد و جای‌گیر و ماندگار شود. هنر مهم‌ترین وسیله است برای گسترش یک فکر درست یا نادرست. هنر، وسیله، ابزار و رسانه است؛ رسانه‌ای بسیار مهم (دیدار با مدیران و کارکنان صداوسیما؛ ۲۸ اردیبهشت ۱۳۸۲).

غفلت زدایی از مدیریت فرهنگی:

ما با یک تهاجم و جنگ حقیقی سازمان‌یافته مواجه هستیم که از راه‌های مختلف و بسیار هنرمندانه به اجرا گذاشته شده است و کسانی که نسبت به مسائل فرهنگی حساسیت داشته باشند، متوجه مسئله تهاجم فرهنگی خواهند شد و نشانه‌های بارز و بی‌شماری را در این زمینه مشاهده خواهند کرد. بنابراین، کار فرهنگی در ایران مسئله‌ای است که نمی‌توان لحظه‌ای از آن غفلت کرد (دیدار با اعضای شورای انقلاب فرهنگی؛ ۴ بهمن ۱۳۷۶).

عکس‌العمل سریع، هشیارانه و اقدام جهادی:

جهاد انواعی دارد. یکی از سخت‌ترین جهادها این است که در مقابله با هجوم افکار و فرهنگ‌های غلط و انحرافی و درک غلط جمعی از مردم، انسانی که حق

را می‌شناسد، بایستد و بخواهد از حق دفاع کند و بایان، با فکر، با منطق و با سلاح زبان و قلم، ذهن‌ها را به سمت آنچه درست است هدایت کند. این، از آن جهادهای بسیار دشوار است (دیدار با کارگران و فرهنگیان کشور به مناسبت روز کارگر و روز معلم؛ ۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۲).

منفعل نشدن در مقابل دشمن:

این خیلی مهم است که انسان در مقابل دشمن، دچار انفعال نشود. تمام سعی امروز دنیای مادی مستکبر-یعنی همین دولت‌های استکباری که زمام مسائل اقتصاد و تسلیحات و حتی در موارد بسیاری، فرهنگ خیلی از کشورها را هم در دست دارند- این است که هر جا مقاومتی هست، آن را از طریق منفعل کردن خرد کنند. انفعال در مقابل دشمن، غلط‌ترین کار و بزرگ‌ترین اشتباه است (دیدار با خانواده‌های سرداران شهید استان تهران؛ ۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۲).

تأکید بر نقش زبندگان و نخبگان:

ببینید عزیزان! شماها می‌دانید- چون دیدم در بیانات شماها هم هست- امروز جمهوری اسلامی و نظام اسلامی با یک جنگ عظیم مواجه است، لیکن جنگ نرم- که دیدم همین تعبیر "جنگ نرم" توی صحبت‌های شما جوان‌ها هست و الحمدالله به این نکات توجه دارید؛ این خیلی برای ما مایهٔ خوشحالی است- خوب، حالا در جنگ نرم، چه کسانی باید میدان بیایند؟ قدر مسلم نخبگان فکری‌اند. یعنی شما افسران جوانِ جبهه مقابله با جنگ نرمید (دیدار با دانشجویان و نخبگان علمی؛ ۲ شهریور ۱۳۸۸).

بهره‌گیری از سرمایه‌های اجتماعی:

دشمنان ما بیش از آن‌که به منابع طبیعی ما چشم طمع داشته باشند، به منابع انسانی - که منابع قدرت ما هستند - چشم طمع دارند. آن‌ها می‌دانند اگر این سرمایه‌های اجتماعی از دست یک ملت گرفته شود، اگر یک ملت غیرت ملی و وحدت و همبستگی خود را از دست بدهد، اگر نشاط کار و ابتکار را از دست بدهد، اگر حرکت علمی روبه‌پیشرفت خود را از دست بدهد، کاملاً در دسترس دشمنان قرار خواهد گرفت؛ می‌توانند راحت به او زور بگویند، می‌توانند بر او سلطه پیدا کنند، می‌توانند منابع طبیعی و مادی او را هم غارت کنند (دیدار با مردم استان همدان؛ ۱۵ تیر ۱۳۸۲).

رشد اعتماد به نفس ملی در کشور:

دشمن در پی ناکامی‌های گسترده خود در مقابل ملت ایران، به دنبال شیوه‌ها و حیل‌های جدید است و مردم و به‌ویژه نخبگان باید با هوشیاری کامل، این عوامل تضعیف‌کننده را نفی و روند رشد اعتماد به نفس ملی را دنبال کنند (دیدار با دانشجویان دانشگاه‌های یزد؛ ۱۳ دی ۱۳۸۶).

طراحی جامع و کلان:

فرماندهان این جبهه باید با شناخت مسائل کلان، شناسایی دشمن و کشف اهداف او، طراحی کلان انجام دهند و بر اساس این طراحی حرکت کنند (دیدار با دانشجویان دانشگاه‌های یزد؛ ۱۳ دی ۱۳۸۶).

ایجاد امید به آینده و روشن بینی نزد ملت:

امروز یکی از شگردهای مهم دشمن، تزریق و القاء احساس عقب ماندگی و ناتوانی است... ما به هیچ وجه نباید این احساس را داشته باشیم، و جوان ما نباید احساس کند که عقب مانده است؛ باید احساس کند که دارد حرکت می کند، می تازد و جلو می رود؛ عملاً به این کار، به این پیشرفت، به این تازش و به این رو به جلو حرکت کردن تشویق شود (۱۱ آذر ۱۳۸۳).

بصیرت:

ملتی که بصیرت دارد، مجموعه جوانان یک کشور وقتی بصیرت دارند، آگاهانه حرکت می کنند و قدم برمی دارند، همه تیغ های دشمن در مقابل آنها کند می شود. بصیرت این است. بصیرت وقتی بود، غبار آلود فتنه نمی تواند آنها را گمراه کند. آنها را به اشتباه بیندازد. اگر بصیرت نبود، انسان ولو با نیت خوب، گاهی در راه بد قدم می گذارد. شما در جبهه جنگ اگر راه را بلد نباشید، اگر نقشه خوانی بلد نباشید، اگر قطب نما در اختیار نداشته باشید، یک وقت نگاه می کنید می بینید در محاصره دشمن قرار گرفته اید؛ راه را عوضی آمده اید، دشمن بر شما مسلط می شود. این قطب نما همان بصیرت است (دیدار عمومی با مردم چالوس و بوشهر؛ ۱۵ مهر ۱۳۸۸).

✓ دقت و گزینش در پذیرش کالاها و امواج فرهنگی دشمن

✓ احیاء امر به معروف و نهی از منکر در جامعه

✓ حفظ توأمان ظواهر و شعائر و محتوای اسلام

درحالی که «نفوذ» هرروز جدی تر و حجمه‌های دشمنان این مرزوبوم بر نظام اسلامی بیشتر می‌شود باید با تبعیت از رهبری برای مقابله با این جریان آگاهی‌های لازم را کسب کرد تا در مقابل دشمنان قسم‌خورده، بتوان ایستادگی کرد.

زنده نگه‌داشتن آرمانه‌ای انقلاب اسلامی، بصیرت‌افزایی و پیروی محض از ولایت‌فقیه، اتحاد و همدلی، و تلاش مضاعف برای پیشرفت در عرصه‌های گوناگون، رصد حرکت دشمن و جریان‌ات نفوذ و اقدام شایسته، خودسازی نفس و اعتقادات، مأیوس نشدن از وعده الهی و تحقق آرمان‌های الهی، ایجاد آرامش سیاسی و همدلی و هم‌زبانی و هوشیاری مردم و مسئولین از خدعه‌های دشمنان راهکارهایی است که باید به‌طورجدی موردتوجه قرار بگیرد.

در کل می‌توان اینفوگرافی سناریوی نفوذ دشمن را با توجه به بیانات مقام معظم رهبری به شرح جدول زیر ترسیم کرد:

۱۰- نتیجه گیری

پیروزی انقلاب اسلامی منافع سلطه‌گران را با چالش جدی مواجه ساخت. انقلاب اسلامی با رویکرد به مذهب، خط‌مشی جدیدی در زمینه‌ی توسعه و استقلال، آزادی و عدالت برای جهان سال ۱۹۷۹ و برای تمامی کشورها و جنبش‌های انقلابی که تا آن زمان مستقل نبوده و به سمت بلوک غرب یا شرق متوجه شده بودند، ارائه می‌دهد. این امر برای قدرت‌های جهان آن روز، تکان‌دهنده بود. به‌ویژه در این خصوص مسئله صدور انقلاب و پیوند بین جنبش‌های اسلامی و آزادی‌بخش و حکایت از آنان در مبارزه با سلطه‌جویان و استعمارگران دنیای سرمایه‌داری و کمونیسم، بسیار قابل توجه است.

مجموعه عوامل فوق به همراه مواردی نظیر از دست دادن ژاندارم سابق خلیج فارس، بازارهای پرسود ایران، انبار نفت غرب و... دست به دست هم دادند و آمریکا و متحدانش را تشویق به درهم شکستن این انقلاب نو پا کردند. از این رو غرب به منظور انهدام و انحراف این انقلاب، اهرم‌های نظامی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی خویش را به کار گرفت. همان‌گونه که در فرمایشات مقام معظم رهبری آمده است، به دلیل اینکه دشمن بنا به تجربه دریافته که راه‌های دیگر برای دشمنی (دشمنی‌های سخت همانند تحمیل جنگ نظامی و تحریم اقتصادی) نمی‌تواند مقاصد غرب را در تضعیف، استحاله و براندازی نظام جمهوری اسلامی محقق سازد، و به عبارت دیگر همه راه‌ها برای پیشبرد شیوه‌های دیگر دشمنی بسته است، شیوه نفوذ را برای ادامه دشمنی و گسترش دامنه آن برگزیده است تا نظام اسلامی را از عناصر قدرت تهی کند. به منظور مقابله با نفوذ، باید متناسب با عرصه‌های مختلف نفوذ راهکارهایی را مدنظر قرارداد که این راهکارها به روشنی در فرمایشات مقام معظم رهبری مشهود است. به عبارت دیگر به منظور جلوگیری از نفوذ دشمن، روشن‌ترین و بهترین مسیر، مسیری است که مقام معظم رهبری با ارائه راهکارهایی که در این پژوهش به شماری از آن‌ها اشاره شد، تعیین نموده‌اند.

منابع:

- آزادی‌خواه، علی‌رضا. (۱۳۸۸)، جنگ نرم با تأکید بر نقش رسانه، فصلنامه عملیات روانی، معاونت فرهنگی اجتماعی سازمان بسیج،

- آقا بخشی، علی اکبر، افشاری، مینو. (۱۳۸۶)، فرهنگ علوم سیاسی، چاپ دوم، انتشارات چاپار، تهران.
- احمدی پور، عبدالرضا. (۱۳۹۴)، نظام مقابله با جنگ نرم دشمن، فرماندهی آماد و پیش مرکز نزاجا.
- بیانات مقام معظم رهبری در جمع مردم و مسئولین
- بی نام. (۱۳۸۷)، دشمن شناسی از منظر مقام معظم رهبری، نشریه معارف، شماره ۶۴.
- جواهر دهی، علی. (۱۳۹۴)، جریان شناسی نفوذ و مصادیق آن از منظر قرآن، روزنامه کیهان، شنبه ۱۷ بهمن.
- حسینی، حسین. (۱۳۸۴)، جنگ نرم: از تهدید تا پاسخ، فصلنامه علمی - تخصصی عملیات روانی، سال هفتم، شماره ۲۶.
- رضاییان، علی. (۱۳۸۶)، مدیریت رفتارهای سیاسی در سازمان، چاپ دوم، انتشارات سمت، تهران.
- شایان مهر، علی رضا. (۱۳۷۹)، دایره المعارف تطبیقی علوم اجتماعی، چاپ اول، انتشارات کیهان، تهران.
- عاصف، رضا. (۱۳۸۴)، کلیات و جنگ روانی، جلد ۱، ناشر معاونت اطلاعات سپاه و معاونت فرهنگی ستاد کل نیروهای مسلح ف.
- عبدی، حسین. (۱۳۸۸)، جنگ نرم، دفتر نشر معارف، قم.
- قناد باشی، جعفر. (۱۳۹۵)، سایت نسیم آنلاین.
- کریمیان، علی رضا. (۱۳۸۵)، جرعه جاری، تهران.

- مقتدری، احمد. (۱۳۷۳)، انقلاب اسلامی، پیامدها و بازتاب‌ها، ماهنامه بصائر، سال اول، شماره ۴ و ۵.
- منطقی، مرتضی. (۱۳۷۵)، جنگ جهانی سوم، فصلنامه نامه پژوهش، سال اول، شماره ۲ و ۳.
- مورهد، گریگوری،، گریفین، ریگی. (۱۳۸۵)، رفتار سازمانی، ترجمه سید مهدی الوانی و غلامرضا معمارزاده، چاپ یازدهم، انتشارات مروارید، تهران.
- نای، جوزف. (۱۳۸۹)، قدرت نرم ابزارهای موفقیت درسیاست بین الملل، ترجمه سید محسن روحانی و مهدی ذوالفقاری، چاپ سوم، انتشارات دانشگاه امام صادق (ع)، تهران.
- نصر، صلاح. (۱۳۸۱)، جنگ روانی، ترجمه محمود حقیقت کاشانی، انتشارات سروش، تهران.
- الوانی، سید مهدی. (۱۳۸۶)، مدیریت عمومی، چاپ سی و یکم، نشر نی، تهران.
- سایت مقام معظم رهبری: www.khamenei.ir
- جوزف نای؛ «قدرت نرم و رهبری»، ترجمه عسگر قهرمان پور، فصلنامه عملیات روانی، بهار ۱۳۸۸، شماره ۲۱.
- جوزف نای؛ قدرت نرم، فصلنامه راهبرد، تهران، شماره ۲۹، پائیز ۱۳۸۲
- ر.ک: سید محمد طهطاوی، غروب آفتاب در اندلس: علل انحطاط حکومت مسلمانان در اسپانیا، ص ۱۶-۲۲.

- ر.ک: مرکز نیکسون، ایالات متحده و ایران: معمای هسته‌ای، گام‌های بعدی، تهران: نشر ابرار معاصر، ۱۳۸۳
- ر.ک: علی عبدالله خانی، رویکردهای و طرح‌های آمریکایی درباره ایران، ص ۱۸۱-۱۳۱. (به نقل از: جنگ نرم، احمد حسین شریفی).
- پیام به مناسبت سالگرد کشتار خونین حجاج در مکه و قبول قطعنامه ۵۹۸ در تاریخ ۱۳۶۷/۴/۲۰
- بیانات در دیدار اعضای ستاد کنگره شهدای استان چهارمحال و بختیاری. ۹۴/۷/۱۳
- بیانات در دیدار فرماندهان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. ۱۳۹۴
- بیانات در دیدار مسئولان و دست‌اندرکاران حج. ۱۳۹۴
- بیانات در مراسم بیست و ششمین سالروز رحلت حضرت امام خمینی رحمه‌الله. ۱۳۹۴
- بیانات در دیدار اعضای مجمع جهانی اهل بیت علیهم‌السلام و اتحادیه رادیو و تلویزیون‌های اسلامی. ۱۳۹۴
- بیانات در دیدار مردم به مناسبت عید غدیر. ۱۳۸۸
- بیانات در جمع قاریان قرآن در روز اول ماه رمضان. ۱۳۸۸
- حکم انتصاب اعضای شورای عالی فضای مجازی. ۱۳۹۴
- بیانات در دیدار اساتید و دانشجویان در دانشگاه علم و صنعت. ۱۳۸۷